

«SLOVENE» volja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej, k 180—
za pol leta " " " 90—
za četrt leta " " " 45—
za en mesec " " " 15—
Zatnezemstvo celoletno K 240—

Sobotna izdaja:
za celo leto " " " K 30—
za tizenemstvo " " " 35—

SLOVENE

Inzerati:
Enostolpna petstvarica (60 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat " " " po K 9—
poslana itd. " " " po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 50/2 mm K 12.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 6. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kopirati se ne vračajo; nevrnjenost pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne krate.
Ljubljanske št. 650 za naročnike in št. 349 za oglase.
avstr. in češke 24.797, ogr. 23.511, bosn.-herz. 7583.

K pogajanjem z Italijo.

Dr. Vesnić, dr. Trumbić in dr. Stojanović so pripravili za odhod k pogajanjem v Camogliu pri Rapallu ob italijanski rivieri. Kakor se poroča, se bodo začela pogajanja za našo zemljo 7. t. m. Z deljenimi čustvi beležimo danes to vest. Iz Pariza je naše diplomatsko zastopstvo prineslo skoro same neuspehe; glede slovenskega ozemlja so nas tam grdo ostrigli in danes odhaja skoro isto naše zastopstvo, da reši v sporazumu z Italijo najbolj pereče jugoslovansko mejno vprašanje. Zavedamo se, da je vsled zavezniške nezvestobe entente položaj našega zastopstva težaven in da je sporazum med Jugoslavijo in Italijo za obe strani potreben. Vendar ne moremo mirnim srcem zaupati usode našega naroda ob Jadranu diplomatom, ki dosedaj niso pokazali jeklene volje in so se dosedaj glede vseh obmejnih vprašanj Slovenije izkazali z neuspehi. Ne dvomimo, da gg. dr. Trumbić, dr. Vesnić in dr. Stojanović kot delegati zadovoljujejo Italijo in so vsled tega morda primerne osebe za dosego sporazuma, toda vprašanje je, na čigav račun? Za naš račun bi bilo vsekako bolje, ako bi o slovenski zemlji sodočlo tudi slovenski delegat, ki bi se močnejše zavedal, kaj pomeni neokrnjena Slovenija vsled svoje lege za bodoči razvoj kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in kot naravni jez proti prodiranju germanstva na vzhod in na Jadransko morje. Razumemo končno, da je Trst za Italijo prestižnega pomena, toda italijanski ne bo ostal, ako se odseka velik ud od slovenskega narodnega telesa in tako oslabi odporno moč Slovencev proti severu. Italija se je v tem pogledu orientirala proti nam, pa morda je bližnja bodočnost bo pokazala, da je napravila tu veliko pogreško in je povzela vse, da iz naravnih zaveznikov napravi večne, krvne sovražnike.

Dr. Vesnić in dr. Trumbić sta v koroškem vprašanju pokazala tako prijenljivost in dr. Stojanović je znan kot tako goreč prijatelj italijansko-srbskega zavezništva, da nam ne nudijo dovolj jamstva, da bodo branili našo mejo tako odločno, kakor je treba. Vemo, da je tudi zanje blejski trikot nedotakljiva točka in bi jih nevolja naroda odnesla s političnega pozorišča, ako bi to že definitivno rešeno vprašanje sploh pripuščali in debato kot kak kompenzacijski objekt. Ozemlje eninčetrtil milijonskega slovenskega naroda je pa že tako okrnjeno, da nobena ped te zemlje in nobena slovenska duša tudi nikjer drugod ne sme več služiti za barantanje s kompenzacijami.

Nesrečna slovenska Koroška ni ne-

malo po zaslugi Italije pripadla Nemški Avstriji in če bo šlo, kakor se sliši od italijanske strani, za pogajanja za Wilsonovo črto, bi mogli to nacionalno nenaravno podlago za pogajanja vsled danega položaja sicer s krvavečim srcem, mirno prenašati le, ako se na severu popravi storjena krivica vsaj do Drave! Nima samo Italija interesa na strateških mejah, nego tudi Jugoslavija, ki ne more na vrhu Karavank dopustiti nemških vojaških postojank. Že taka osnova za pogajanja bi bila za Jugoslovane skoro neprebojiva žrtev!

Nismo ozkosrčni plemenski nacionalisti in zato poudarjamo, da našega stališča ne narekuje samo skrb za slovenske pokrajine, marveč je to v interesu cele države, kakor je v njenem interesu, da Reka pripade Jugoslaviji, ako bi se z ozirom na sporazum morali že odreči Trstu kot naravnemu izhodišču na morje za Slovenijo.

To so minimalne zahteve našega naroda, ki itak pomenijo za Jugoslavijo žrtev, na katere nikdar nismo bili pripravljeni. Ako Italija resno želi sporazum, se mora zavedati, da eksistenčnih pogojev ne moremo nikdar žrtvovati in če bi bili prisiljeni, da žrtvujemo del svojega naroda na zapadu, bi mogli z ozirom na sporazum to žrtv doprinesiti le, ako se temu delu našega naroda, odcepljenemu od naše države, zagotovimo nacionalna in kulturna avtonomija pod zaščito zveze narodov!

Dr. Ivan Shwegel:

Naše izseljeniško uprašanje v Severni Ameriki.

Narodno-zavedni jugoslovanski izseljenci v Združenih državah Severne Amerike štejejo približno 400.000 glav. (Za amerikanizirani izseljencev, kakor n. pr. onih, ki so se sredi prejšnjega stoletja naselili v Kaliforniji, ne upoštevam.) Večina njih je doma iz Hrvatske in Slavonije, drugi del pa iz Slovenije. Primerna organizacija teh ljudi, kakor jo namerava naša vlada, ne bi samo v največji meri koristila izseljencem samim, ampak tudi državi, in sicer neposredno in posredno.

Izseljniški komisar v Severni Ameriki, ki je mišljen kot organ ministrstva za socialno skrbstvo, naj bi nastopal nasproti inozemskim oblastim kot organ našega poslanstva in delal z njim in s konzularnimi uradi vzajemno.

Nadzorstvo priseljavanja in izseljevanja.

Naloga izseljniškega komisarja naj bi obsegala približno te-le točke:

Nadzoroval naj bi tako priseljavanje kakor tudi vračanje v domovino. — V prvem slučaju bi moral skrbeti za to, da bi imeli naši ljudje ob prestopu na ameriška ali kolikor najmanj težko; dalje bi moral skrbeti za začasno nastanitev priseljencev v izseljeniškem domu v Newyorku (za 90 odstotkov priseljencev prihaja samo ta luka vpoštev), za morebitno bolniško nego, za preskrbo dela potem posredovalnice za delo kakor tudi za smoterno razdelitev ljudi na najprimernejša ozemlja Združenih držav. — V drugem slučaju bi bila komisarjeva naloga, da odseljevanje v domovino, ki je sedaj docela neurejeno in ga izkoriščajo razni potniški bankirji in zakotni pisarji, organizira in prepreči razsipanje denarja. Delati bi moral na to — in ta cilj bi tudi mogel doseči —, da naši vračajoči se izseljenci ne bi potovali posamezno po najdražjem potu preko Francije, Švice, Dunaja, Italije itd., kakor se to vrši sedaj, ampak da bi se temeljem pogodb s paroplovni družbami vozili ali naravnost v jugoslovanska pristanišča ali pa vsaj do kolikor mogoče ugodne bližine. S tako direktno vožnjo, s preskrbo voznih listov po izseljeniškem komisariatu in z znižanjem voznih cen za potovanje večjih skupin bi se dale prihraniti ogromne vsote. Nadaljni veliki prihranki bi se dosegli s preskrbo vizuma na potniških listih, potem izseljniškega komisarja. Danes morajo naši ljudje plačevati agentom na stotine dolarjev, da jim preskrbe na potniške liste razne potrebne in nepotrebne podpise evropskih dežel, preko katerih jih pošiljajo. Ob enem menjavajo ti potniški agenti našim nevednim ljudem denar, ki ga imajo s seboj, po skrajno neugodnem, roparskem kurzu. Ta izguba bi odpadla, ako bi se menjava vršila uradno potom izseljniškega komisariata, ki bi prejete vsote nalagal v Newyorku na korist naše vlade in ji s tem preskrbel kredite. Domov prispelih izseljencev bi zneske, ki so jih vplačali v Newyorku, izplačevalo naše finančno ministrstvo po normalnem kurzu, odbivši nekaj za komisijo. Končno bi se mogli vračajočim se izseljencem prihraniti znatni izdatki, ako ne bi prihajali v Newyorku cele tedne pred odhodom parnikov in čakaje na odhod trčili draga denarja, marveč bi prihajali se-le na obvestilo izseljniškega komisariata tik pred odhodom ladij v Newyork, kjer bi se ustavili v izseljniškem domu in dobili tam prenočišče in oskrbo. Tak dom bi mogel generalni komisariat nemudoma oživotvoriti.

Varstvo izseljencev.

Komisar naj izvršuje varstvo izseljencev tekom njihovega bivanja v Združenih državah. Dotične agende posegajo tako

zelo v podrobnosti socialnopolitične zakonodaje v posameznih ameriških državah, da jih ne more reševati ne čisto diplomatično zastopstvo ne z drugimi upravnimi posli preobloženi konzulati in ostajajo tako praktično nerešena. Sem spada poleg že omenjenega posredovanja za delo — ki se pa ne sme omejevali zgolj na novoprihajajoče izseljence, ampak mora obsegati vse naše rojake v vseh delih Unije — tudi nadzorovanje najvažnejših industrijskih in rudarskih ozemelj, po katerih delajo naši ljudje in zaščita njihovih interesov nasproti podjetnikom. Tako naj izseljniški komisar zastopa naše ljudi predvsem pri odškodninskih zahtevah, bodisi na sodiščih ali pri poravnava; sprejema naj nezdružna zavarovalnine (ki se predpisane sedaj že domalega v vseh državah), življenjske zavarovalnine, posmrtnine, mezdne zastanke, gotovine itd. ter vsu drugo zapuščeno po delavcih, ki umrjejo ali ponesrečijo, in vse to v velikih skupnih vsotah pošilja v domovino. Ako računamo pri 400.000 izseljencev le z 10.000 slučajih smrti in ponesrečb in vzamemo za vsakega posameznika le povprečno vsoto 500 dolarjev, znaša to letno 5 milijonov dolarjev. Ta ogromna vsota se sedaj našim ljudem spriči njihove nepoučenosti in nemoči, njihovim svojcem in naši državi večji del naravnost izgubi ali pa jim jo pojedo nesposobni in lakomni zastopniki. Spričo drage organizacije poklicne konzularne službe bo trajalo še nekaj časa, predno bo mogla naša država v Združenih državah ustanoviti potrebno število poklicnih konzulatov, ker so naši ljudje raztreseni po celi Uniji. Zato bi bilo najbolj priporočljivo, da izseljniški komisariat posebno v krajih, kjer se znaenkrat ustanovi honorarni konzulat, ki se s temi s takimi nalogami ne bodo mogli dovolj podrobno bavili, poiščejo sposobnih zastopnikov, ki bodo skrbeli za odškodnino in pravno varstvo naših izseljencev na pameten in rečen način.

S čem nas je osrečila »Slovenska demokratska stranka?«: 1. Razbila po dr. Zorjavi 145 avtonomnih občinskih odborov. — 2. Onemogla stanovaljsko reformo dr. Gesarja s tem, da je vzela v zaščito velokapitaliste. — 3. Glasovala zoper žensko volilno pravico in konstituantni in hotela oropati kmetstvo žensko iste pravice v občinah. — 4. Onemogla čila upravno sodišče za Slovenijo, da smo brezčasno izročeni birokratičnemu absolutizmu. — 5. Zagovarja militarizem in protidelavsko zakonodajo ministra Draškoviča.

LISTEK.

Stoletnica Kranjske hranilnice.

Dne 4. novembra tega leta obhaja Kranjska hranilnica redko slavnost stoletnega obstoja. Ta dogodek nam daje povod, da podamo širši javnosti kratko sliko o delovanju tega za gospodarski razvoj naše dežele zelo pomembnega zavoda.

Ustanavljanje hranilnic se je pričelo v drugi polovici 18. stoletja.

Naprava za brezobrestno nalaganje prihrankov obstojala so tudi že prej. Za v grških templjih in na primer spravljali sužnji svoje prihranke in so se z njimi potem odkupovali. Za časa rimskih cesarjev imeli so vojski priliko, da so nalagali v posebnih vojaških blagajnah, kar so pristigali. Tudi v srednjem veku imeli so ljudje možnost, nalagati prihranke pri bankirjih in menjalcih. Splošnih zavodov, ki bi se počeli s sprejemljanjem in izposojevanjem denarja proti obrestim, pa ni bilo. Prvi zavodi te vrste nastali so na Nemškem, in sicer smatrajo kot najstarejšo hranilnico »Herzogliche Leihkasse« v Braunschweigu, ki je začela delovati v letu 1765. Nje namen je bil dovoljevati posojila proti ročnim zastavam in proti vknjižbi. Da bi pridobi potrebne sredstva, je prejemale denar v obrestovajih od premožnejših slojev. Hranilnice, ki so se v poslednjih letih osnovali na Nemškem, pa so imele pred vsem namen, pomagati revnejšim slojem. Tako na-

Na ozemlju prejšnjega avstrijskega cesarstva bila je najstarejša »Prva avstrijska hranilnica« na Dunaju, ki je pričela z delovanjem dne 4. oktobra leta 1819. V tistem času so steli na Nemškem 21, v Švici 18, na Angleskem pa celo 285 teh zavodov. Ustanovitelj »Prve avstrijske hranilnice«, ki se je v začetku imenovala »Leopoldstädter Sparkasse«, je bil Janez Bapt. Weber, župnik v dunajskem predmestju Leopoldstadt, ki je z živavostjo med meščani svoje župnije zbral jamstveni zaklad za novi zavod. V poljudnem spisu opisal je koristi hranilnic za splošnost in je tako tudi v provincah zbudil smisel za ustanavljanje hranilnic. Takoj za dunajsko ustanovila se je leta 1820. Kranjska hranilnica v Ljubljani, leta

udarja hranilnica v Hamburgu, ki jo je leta 1778. ustanovila »Družba za pospeševanje umetnosti in koristnih obrti«, da ima zlasti namen služiti koristim pridnih ljudi nižjih slojev obojega spola: posloj, delavcev, rokodelcev, mornarjev itd. Vsled tega se je najvišja vloga posameznega vlagatelja dosegla s 150 markami. Po nemškem vzgledu so od leta 1799. dalje osnovali mnogo hranilnic na Angleskem, dočim je v srednji Evropi splošna negotovost, ki je bila posledica Napoleonovega vojskovanja, močno zadrževala njih ustanavljanje. Selo, ko so se začele rane, ki so jih francoske vojske prizadele gospodarstvu osrednje Evrope, občutljivo, da hranilnice hitro tane.

1822. sledila je ona v Innsbrucku, leta 1824. v Oberhollabrunnu, leta 1825. v Pragi in v Gradcu, leta 1835. v Celovcu. Vse te hranilnice ustvarili so odlični meščanje dotičnih mest, ki so tudi zložili za prvo poslovanje potrebni denar in so dali z vestnim gospodarstvom svojim ustanovam trdno podlago. Za svoj trud si ustanovitelji in voditelji hranilnic niso ničesar zaračunili, kakor tudi dandanes poslujejo člani hranilničnih odborov popolnoma brezplačno. V Ljubljani so po nasvetu takratnega guvernerja grofa Sweerts-Sporka takratni župan Janez Nep. Hradskeky in meščanje Caspar Candutsch, Franc Galle, Georg Mülle, Josip Seunig in Josip Friderik Wagner sklenili ustanoviti hranilnico. V svoji vlogi na deželno vlado so izjavili, da nameravajo osnovati v Ljubljani človekoljubno društvo, ki bi po vzgledu Leopoldstädter Sparkassenvereina vsem ljudem, tako višjim kakor nižjim slojem nudilo priliko, da svoje prihranke varno in koristonosno nalagajo tako, da razpolagajo z njimi za slučaj potrebe, če se pripeti bolezen ali nesreča, in v starosti. Po potrditvi začasnih pravil — dne 20. oktobra 1820. — objavili so ustanovitelji vabilo k pristopu k hranilničnemu društvu, ki se mu je odzvalo lepo število uglednih ljubljanskih meščanov. Dne 4. novembra pa je pričelo društvo svoje poslo v skromni sobici, ki mu jo je dal na razpolago društveni član Franc Galle v svoji hiši št. 2 na Mestnem trgu. (V tej hiši, ki je sedaj last mestne občine, je bila pozneje nastanjena tudi Mestna hranilnica ljubljanska).

Hranilnica se je zvala do leta 1823. »Ljubljanska hranilnica«, od tedaj do leta 1844. »Ilirska hranilnica« in od leta 1845. dalje »Kranjska hranilnica«; načelovali so ji od ustanovitve do leta 1821. župan Janez Hradskeky, do leta 1822. prošt Jurij Gollmayer, do leta 1824. stolni dekan Urban Jerin, do leta 1825. stolni prošt dr. Luka Burger, do leta 1828. gubernialni svetnik Janez Vesel, do leta 1842. stolni dekan Urban Jerin, do leta 1848. stolni dekan dr. Luka Burger, do leta 1850. tovarnar Frau Galle, do leta 1854. odvetnik dr. Maks pl. Wurzbach, do leta 1863. kanonik Janez Schlackner, do leta 1865. profesor dr. med. Janez pl. Zhuber, do leta 1872. tvorničar Anton Samassa, do leta 1879. veletrgovec Vinko Seunig, do leta 1888. veletrgovec Aleksander Dreo, do leta 1895. bankir Josip Luckmann, do leta 1918. tiskarnar Otomar Bamberg, do leta 1920. tovarnar Dragotin Hribar. Pravila, sestavljena po vzorcu društva Leopoldstädter Sparkassenverei-

Volloni boj za konstituanto.

V Zaupnikom! V današnji številki smo priobčili volišča v volivnem okrožju deželnega sodišča Ljubljana in okrožnega sodišča Novo mesto. Iz nekaterih občin še nismo prejeli predstavnikov liste S. L. S. in njih namestnikov. Na vsakem volišču ima vsaka stranka v smislu zakona pravico do enega predstavnika in njegovega namestnika. Predstavnik in njegov namestnik morata biti iz one občine, kjer je sedež volišča. Pozivljamo zaupnike iz občin, kjer so volišča, da nam nemudoma javijo predstavnike in njih namestnike z natančnim naslovom (bivališče, hišna številka, občina), kjer tega še niso storili.

V Volivne občine in volišča ter predsedniki volivnih komisij so danes razglasile »Službene novine«. Ugotavljamo, da so se volišča večinoma določila tam, kjer se je to zdelo avtorju naredbe ugodno za demokratsko stranko in neugodno za nas. Tudi so predsedniki volivnih komisij skoro izključno samo pristaši JDS. Zmage si demokratski s tem seveda ne bodo pridobili.

V Shod »neodvisnikov« sklenil zaupnico Slovenski ljudski stranki. V nedeljo so »samostojni kmetje« sklicali shod v Ormožu. Otvoril ga je predsednik od »samostojne« stranke. Ker pa je ormoški okraj skoziškoski naš, so na shod prišli do malega sami naši možje, vsled česar je shod pod predstvom in vodstvom »samostojnega« predsednika sklenil resolucijo, v kateri se je izreklo zaupanje naši »Jugoslovanski kmetjski zvezi« in »Jugoslovanskemu klubu«. Take blamaže »samostojneži« še niso doživeli, še večjo pa bodo seveda doživeli na dan volitev v konstituanto!

V Davčna politika JDS. O tem zanimivem predmetu je dr. Žerjav v svojem programnem govoru v Ljubljani nakopičil take misli, da je bilo kar veselje. Kako pa davčna politika njegove stranke izgleda v resnici, nam je odkril včeraj poslanec Vesenjak, ki je dokazal, kako je demokratska stranka v narodnem predstavništvu ne le odobrila finančni zakon ministra Stojanovića, s katerim so se početvorili direktni davki in uvedli novi indirektni, ampak celo črtala one izpremembe, ki jih je sklenil finančni odbor. Tako se je dr. Stojanoviću dala zaslomba, da je finančni zakon izdal brez bistvenih izprememb finančnega odseka in bi bil ta zakon zdaj obveljal, ako ne bi bil dr. Korošec v ministrskem svetu izsilil sprememb. Pri tem je posl. Vesenjak ugotovil še to, da dr. Korošec v obrambo naših davkoplačevalcev ni vnil niti besedice. Tako izgleda davčna

politika demokratske stranke v resnici. Zdaj pa naj davkoplačevalci volijo JDS!

V Vprašanje o ustavi. Uradni tiskovni urad je te dni priobčil zanimivo vest, da je vlada prišla do spoznanja, da se zahteve onih, ki so za večjo ali manjšo decentralizacijo, ki se je smatrala za protidržavno, vendarle dajo spraviti v sklad z državnim edinstvom in je minister za konstituanto dr. Marković že izdelal tozadevni zakon. predlog o načrtu ustave. Nam se zdi, da je bilo že vnaprej vsakemu treznemu politiku v Jugoslaviji jasno, da se zlasti zahteve onih strank v Jugoslaviji, ki so prve odločno in resno postavile na svoj program avtonomije, ne dajo samo spraviti v sklad z edinstvom države, ampak so v danih razmerah nujni predpogoji za zdravo edinstvo naše raznolike države, ki se ne da čez noč s čarovniško palico spremeniti v enolični organizem. Narava pač ne dela skokov, kakor je ugotovil baje že pokojni Heraklit.

V Hrvatski ban Laginja je nosilec liste »Hrvatske Zaednice« v virovitiški županiji.

V Kandidatura dr. Trumbića. »Pravda« poroča: Vprašanje kandidature ministra za zunanje stvari dr. Trumbića še ni rešeno. Za sedaj stoji to vprašanje kakor sledi: Dr. Trumbić je za svojo osebo iriavil, da ne bi mogel sprejeti kandidature od kake posamezne skupine, ker zahteva sedanj položaj Dalmacije, da mora z vso odločnostjo nastopiti čimbolj nepristransko. Obenem sodi, da niti njegov položaj kot ministra za zunanje stvari ne dopusti, da bi v trenutku reševanja jadranskega vprašanja sprejel zaupanje samo ene stranke. Ako se upoštevajo ti razlogi, potem se more reči, da je stališče dr. Trumbića dosti umestno. Brezdvomno bi dejstvo, če bi 30.000 volivcev s svojimi glasovi pokazalo, da imajo enotno voljo, ugodno vplivalo tudi na inozemstvo ter na razmere v državi. Radikalci so postavili posebno listo v Dalmaciji, da bi zadostili osebnim zahtevam soluskega Ljube Jovanovića, ker mislijo, da vidijo v njem dalmatinski Srbi borca, ker je v mladosti pobegnil v Srbijo. Vse ostale tri stranke, demokratska, težaška in ljudska, so dr. Trumbiću vsaka posebej ponudile mesto nosilca kandidatne liste, vendar pa med temi strankami še ni dosedaj moglo priti do sporazuma glede vprašanja skupne liste vsekakor radi neiskrenega postopanja dr. Smodlake. Kar se tiče dr. Trumbića, bi sprejel mesto nosilca sporazumne liste, v gotovem primeru pa tudi ni izključeno, da se sploh vzdrži vsake kandidature.

ke ravna po načelu: »Rečem Ti, da mi Ti ne rečeš.« Ravno napredna stranka ima v preteklem in polpreteklem času toliko pregreh, da ji ne kaže hoditi preveč na solnce.

Naj omenim samo dva fakta iz nedavne preteklosti te stranke, ki smo jo po vsej pravici pod režimom propale Avstrije nazivali liberalno stranko.

Spominjam se tistih časov, ko je bil ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar drž. poslanec v parlamentu na Dunaju in zajedno zastopnik Ljubljane v tej korporaciji. Ni se pač nič pomišljal ali sramoval prevzeti »odgovorno« uredništvo »Slov. Naroda« zgolj iz tega vzroka, da imunizira vse napade na osebno čast in poštenje tistih oseb, ki niso trobile v njegov rog. Obdan s poslansko imuniteto, je odklanjal popravke, ki so mu jih napadanci dopisovali, ne da bi bilo možno sodnijsko pot zaradi odklonitve popravka nastopiti, ker je kaznivost dejanja navadno že zastarala, predno

je imunitetni odsek začel ali končal razpravo o tem, ali se naj on postavi pred sodišče radi kršitve tiskovnega zakona ali ne. Spominjam ga na slučaj tiskovne pravde ptujskega župana I. Ornič in tov. proti njemu in meni iz l. 1904 ter ga nujno opominim, da si naj še enkrat pogleda podatke iz dotičnega akta pri ljubljanskem deželnem sodišču Pr. VIII 8/4, predno začne očitati drugim bodisi falzifikacijo ali nepoštenost, robatost itd.

Drugi slučaj korupcije v napred. stranki nam nudi polom »Glavne posojilnice« v Ljubljani, ki gotovo ni bila institucija ali zadruga SLS. Skoraj bo deset let preteklo, ko je ta liberalna zadruga prišla v konkurz, ki se kot morska kača še zdaj vleče na škodo prizadetih upnikov in vlagateljev in ki ne bo nikdar končan, če bodo naprednjaki ali liberalci starega kova imeli pri upravitelstvu konkurznega sklada odločilno besedo in pri dež. sodišču v Ljubljani neopravičljivo zaslonbo kakor dozdaj.

Če bi imeli naprednjaki in liberalci starega in novega kova količjak soli treznega razuma in pametne prevdarnosti v svojih možganih, bi ta konkurz bil že davno končan, da bi kolikor toliko bili zadovoljni vlagatelji, kakor tudi zadržniki, ki jamčijo za izgube upnikov s celim svojim premoženjem, ker so jamčili in jamčijo z neomejeno zavezo.

Ko je pa meseca decembra 1910 Glavna posojilnica ustavila plačila, je likvidacijski odbor te zadruge, v katerem so imeli pristaši liberalne stranke večino, rotli in zaklinjal vlagatelje, naj le potrpe, saj se ni treba bati izgube, ker je zadruga osnovana z n. z. ter zadržniki razpolagajo z večmilijonskim zasebnim premoženjem.

Po otvoritvi konkurza se je pa naenkrat trdilo, da tonares in da bodo vlagatelji izgubili najmanj polovico svojih vlog. Nočem imenovati oseb, ki so tukaj zagrešili falzifikacijo.

Faktum pa je, da so premožnejši zadržniki, ki so se bali za svoje premoženje, osnovali med seboj Kreditno zadrugo z o. z. v svrhu asanacije Glavne posojilnice. Ta zadruga je pod komando liberalnih korife druge vrste prevarala večino upnikov ozir. vlagateljev na ta način, da so se poravnali s 30 %, a zadrugi odstopili cele svoje tirjatve ter jim izročili svoje vlozne knjižice.

V teku svetovne vojne so pa, ne samo kreditni zadržniki ohranili si in pomnožili svoje večmilijonsko zasebno premoženje, nego so tudi drugi, pred vojno insolventni člani Glavne posojilnice postali vojni dobičkarji in milijonarji, tako, da bi jih ne bolelo, če bi vlagateljem, ki so se poravnali s 30 % kakor tudi tistim, ki niso naselili na te limanice, poravnali in plačali vse tirjatve z obrestmi in stroški vred, toda omenjeni »idealisti« liberalnega kova se krčevito branijo to storiti in računajo na to, da so vlagatelji Glavne posojilnice na vse te limanice že pozabili.

Mislím pa, da se gospoda kruto moti, če računa s tako pozabljenostjo. Sedaj pa vprašam g. ljubljanskega župana in podžupana: Ali je taka igra in spekulacija zakonita, poštena ali dostojna? Obžalujem, da sem moral to baš sedaj v času volivnih borb sporočiti širši javnosti, ker nimam namena se volivne borbe in volivne agitacije udeležiti; toda g. dr. Ivan Tavčar in g. dr. Triller bosta že razumela in uvaževala vzroke, ki so me napotili do te objave.

Dr. Anton Brumen, odvetnik.

Dr. Tavčar — slamnatí kandidat.

V političnih krogih JDS. se z vso resnostjo trdi, da kandidira dr. Tavčar samo

radi tega, da reši mandat dr. Kramerju. Dr. Kramer izza časa njegovega ministrvanja ni posebno privlačna sila in zato je treba privlačnejši mož, ki bi ugnel na demokratsko listo zbrati večje število glasov nego dr. Kramer. Če bi bil izvoljen dr. Tavčar, vsled bolehnosti ne bi hodil v Belgrad, ki ni primeren za starejše, bolehné ljudi, marveč bi odložil mandat v prid dr. Kramerju!

Volivne občine in volišča za konstituanto.

»Službene Novine« objavljajo naredbo o volivnih občinah, ki bodo volile v konstituanto, in o voliščih, kjer bodo volile, ter o predsednikih volivnih odborov (komisij).

Sodni okrožji Ljubljana in Novo mesto.

Politični okraj Čerknica: Volivna občina Begunje (volišče Begunje), — volivna občina Bloke (volišče Bloke), — volivna občina Čerknica (volišče Čerknica), — volivna občina Lož-Stari trg (volišče Stari trg), — volivna občina Sv. Vid (volišče Sv. Vid).

V naslednjem bomo volivno obdobje označili s krajem bodekopa, volišče pa pristavili v oklepaju:

Politični okraj Črnomelj: Adlešiči, Griblje, Tribuše (Adlešiči) — Božjakovo, Dražiči (Božjakovo) — Butoraj, Črnomelj, Loka (Črnomelj) — Čepelje, Dol, Podgora, Radenci, Stari trg (Stari trg) — Črešnjevec, Kot, Semič (Semič) — Dobličje (Dobličje) — Dragatuš, Tanča gora (Dragatuš) — Gradac, Podzemelj, Vinji vrh (Gradac) — Lokvica, Suhor (D. Suhor) — Metlika (Metlika) — Petrova vas, Talci vrh, Planina (Talci vrh) — Radovica (Radovica) — Sinji vrh (Sinji vrh) — Vinica (Vinica).

Pol. okraj Kamnik: Bistrica, Gozd, Stranje, Zup. njive (Stahovica) — Brezovica, Dob. Krtna, Vir (Dob.) — Blagovica, Česnjica, Krašnja (Blagovica) — Dol, Dolško, Vel. vas (Dolško) — Domžale, Depala vas, Dragomelj, Ihan (Domžale) — Drtija, Moravce, Peče (Moravce) — Hruševka, Smartno, Zgor. Tuhinj (Smartno) — Kamnik, Podgorje (Kamnik) — Kaplja vas, Komenda, Križ, Mlake, Moste, Subadole, Tunjice (Komenda) — Klanec, Lahoviče, Navsičje, Zalog (Zalog) — Loke, Paloviče, Podhruška (Loke) — Loka, Menges, Ratca, Trzin (Menges) — Lukovica (Lukovica) — Mekinje, Nevleje (Mekinje) — Motnik (Motnik) — Radomlje, Homec, Jarše, Rova, Smarča, Volčji potok (Radomlje) — Špitalič (Špitalič) — Trojane (Trojane) — Vodica (Vodice).

Politični okraj Kočevje: Banja Loka (Banja loka) — Borovec, Briga (Borovec) — Črni potok, Livold (Livold) — Dane, Ribnica (Ribnica) — Dolenja vas (Dolenja vas) — Draga, Trava (Draga) — Fara (Fara) — Gora, Sodražica (Sodražica) — Gotenica, Koče, Koč. Reka, Novi lazi (Koč. Reka) — Jurjevica, Sušje (Jurjevica) — Kočevje, Sele, Stara cerkev (Kočevje) — Knežja lipa, Koprivnik, Nemška loka, Spodnji log (Knežja lipa) — Kompolje, Podgora, Videm (Videm) — Loški potok (Hrib) — Lužarji (Karlovača) — Mala gora, Stari log (Stari log) — Mozolj (Škril) — Osilnica (Osilnica) — Polom, Struge (Pri cerkvi) — Sv. Gregor, Velike Poljane (Sv. Gregor) — Rob (Rob) — Turjak (Turjak) — Vel. Lašče (Vel. Lašče).

Pol. okr. Kranj: Čerklje (Čerklje) — Hraščje Smlednik (Trboje) — Javorje, Poljane (Poljane) — Kovor (Kovor) — Kranj (Kranj) — Križe (Križe) — Mavčiče (Mavčiče) — Naklo (Naklo) — Oslica (Oslica) — Predvor, Veleosovo, Jezersko (Predvor) — Jezersko (Jezersko) — Predoslje (Predoslje) — Selce (Česnjica) — Selce (Selce) — Sora, Škofja Loka (Škofja Loka) — Sorica, Železniki (Železniki) — Stara Loka (Stara Loka) — Sv. Ana, Sv. Katarina, Tržič (Tržič) — Sv. Jošt (Zg. Besnica) — Strazišče (Strazišče) — Senčur, Voglje (Senčur) — Trata (Trata) — Zminc (Zminc) — Žiri (Žiri).

Politični okraj Krško: Boštanj (Boštanj) — Bučka (Bučka) — Čerklje (Čerklje) — Čerklje (Vel. Podlog) — Čatež (Čatež) — Kostanjevica (Kostanjevica) — Krško (Krško I), Krško (Krško II) — Mokronog (Mokronog) — Radeče (Radeče) — Raka (Raka) — Studenec (Studenec) — Sv. Križ pri Kostanjevici (Sv. Križ pri Kost.) — Sv. Križ pri Svibnem (Sv. Križ pri Svibnem) — St. Janž (St. Janž) — St. Jernej (St. Jernej I) — St. Jernej (St. Jernej II) — St. Rupert (St. Rupert) — Škocijan (Škocijan) — Šmarjeta (Šmarjeta) — Trebelno (Trebelno) — Tržišče (Tržišče) — Vel. Dolina (Vel. Dolina).

Politični okraj Litija: Arčiče, Kolovrat (Izlake) — Bukovica, Temenica (Temenica) — Česnjice, Dob. Podgoršt, Radohova vas (Zel. postaja St. Vid) — Dedni dol, Kriska vas, Leskovec, Polica, Višnja gora (Višnja gora) — Dole (Dole) — Draga, Gorenja vas, Hudo, Vel. Pece (Mleševo) — Gradišče (Gradišče) — Hotič (Hotič) — Konj (Konj) — Kotredež (Kotredež) — Kresnice (Kresnice) — Krka, Muljava (Polje) — Litija (Litija) — Luče, Zalina (Zalina) — Moravče (Moravče) — Poljski (Poljski) — Pračec, Stehanja vas, Vel. Gaber, Zagorica (Vel. Ga-

Zgodba o pezdirlju in brunu.

Najbolj smešno in zajedno tudi klavirno vlogo igra voditelj napredne stranke in ljubljanski župan g. dr. Ivan Tavčar, če se odene s togo moralista ter hoče drugim strankam in ljudem očitati različne pregrehe, potvorbe, falzifikacije in druge slične človeške slabosti. Tako je v uvodniku »Slov. Naroda« z dne 29. oktobra 1920, št. 248, pod zaglavjem »Volivni manifest SLS.« nagromadil toliko očitkov SLS. in njenemu programu za bodoče volitve v konstituanto, da bi človek mislil, da obstoji ta stranka iz samih sleparjev, goljufov in drugih ničvrednežev, dočim je njegova lastna stranka brez vsakega madeža in brez vsake pregrehe. Taka samohvala je neokusna in neprebavna ter rodi v čitatelju in objektivnem opazovalcu misel in prepričanje, da se voditelj napredne stran-

na, so bila dokončno potrjena dne 1. marca 1822 in so njih načela še danes v veljavi. Najnižji znesek, ki se je sprejemal v obrestovanje, določil se je na 25 krajcarjev in najvišji na 100 goldinarjev konv. vredn. Pozneje pa se je sprejemala vsaka vsota. Obrestna mera za vloge je bila prvotno 4 %. Denar, ki se je vložil, uporabljal se je v smislu pravil v prvi vrsti za posojila na posestva, deloma pa za posojila na vrednostne papirje in na menice ter končno tudi za nakup pupilarno varnih papirjev. Glavna skrb ravnateljstva je bila, da je moglo redno zadostovati vsaki zahtevi po izplačilu vlog.

Vložno stanje se je dvigalo zelo počasi. Do 31. decembra 1820. vložilo je 151 strank 3801 gold., koncem leta 1821. so znašale vloge 12.184 konv. den., leta 1825. 127.179 fl, leta 1842. prekoračil se je šele prvi milijon, leta 1857. pa drugi milijon. Šele od leta 1859. dalje opaziti je hitrejši razvoj. Leta 1875. naraslo je stanje vlog na 10.710.048 fl, leta 1886. na 20.691.464 fl in leta 1894. na 30.889.814 fl. Najvišje stanje doseglo se je leta 1905. z zneskom 69.690.161 kron. Danes je hranilnih vlog nad 66 milijonov kron.

Več nego 60 letbila je Kranjska hranilnica edina hranilnica v deželi. Šele leta 1882. ustanovila se je Kočev-

ska hranilnica in leta 1887. Mestna hranilnica ljubljanske, potem pa so sledile še druge hranilnice po deželi.

Zunanje politični dogodki in vojne so vedno neugodno vplivali. Tako so mnogo vlog dvignili vlagatelji v letih 1831., 1848., 1849., 1859 in 1866. Največji je bil naval na hranilnico v letih 1908 do 1909.

Leta 1838. je postala sobica v Galiletovi hiši pretesna, zato je sklenil občni zbor, kupiti in prezidati za uradne svrhe Grošljevo hišo na Poljanski cesti (danes se nahaja tam finančno ravnateljstvo).

Leta 1833. je hranilnica razširila svoj delokrog z ustanovitvijo zastavljalnice, ki je obstojala do leta 1909. Leta 1873. se je osnovalo pod okriljem Kranjske hranilnice kreditno društvo, ki še dandanes uspešno deluje v prid trgovcem in obrtnikom. Leta 1889. bila je ustanovljena starostna hranilnica, ki ima namen poslom in tovarniškim delavcem, stanujočim v ljubljanskem okolišu nuditi posebne ugodnosti pri obrestovanju. Udeleženci starostne hranilnice dosežejo namreč za svoje vloge do 9 % obresti. Prispevki, ki jih je hranilnica dovolila udeležencem starostne hranilnice, znašajo doslej 257.000 K. Da podkrepi varčnost zlasti med mladino, uvedla je hranilnica leta 1907. do-

mače hranilnike, ki so se hitro priljubili. Leta 1911. pa so se uvedle nagrade za dolgoslužbeče posle, ki so hranilnični vlagatelji.

Leta 1839. je dosegel rezervni zaklad vsoto 38.721 goldinarjev, to je bil dvajseti del (5 %) takratnega vložnega stanja v znesku 769.439 gld.

Po pravilih je bila tedaj hranilnica upravičena, del čistega dobička uporabljati za dobrodelna darila. Te pravice posluževala se je v vedno rastoči meri in je do sedaj izdala v te svrhe 8.761.000 kron.

V začetku so bila seveda darila zelo skromna, tako se je izdalo za nje v letu 1839. samo 300 gld., do konca 50. leta društvenega obstanka, to je leta 1870. samo 112.000 gld. Mestni reveži, hiralci, revni učenci, razne kulturne naprave (šole, cerkve, gasilna društva itd.) in gospodarski nameni so se upoštevali pri razdeljevanju daril iz letnih dobičkov. Izmed večjih daril imenujejo naj se prispevki za zgradbo otroške bolnice, deželne bolnice, muzejskega poslopja, deželne (sedaj opernega) gledališča, poštne poslopja, gledališča v Gradišču (kjer je sedaj dramsko gledališče), Marijanišča, Lichtenturnovega zavoda, poslopja filharmonične družbe, moške in ženske bolnice v Novem mestu, mestne artile-

rijske vojašnice ljubljanske, za orglje v stolni cerkvi, za okrašenje raznih cerkva za stavbo zdravilišnega doma na Bledu itd. Največjo vsoto je Kranjska hranilnica porabila za ustanovitev zavetišča za neozdravljive, ki se je leta 1909. otvorilo v lastni stavbi na Stari poti. Za to ustanovo se je podaril v večletnih obrokih znesek 1.500.000 kron. V zavetišču je nastanjenih in preskrbljenih 50 neozdravljivih bolnikov. Od leta 1888. dalje je hranilnica s cenejšimi posojili in s prispevki k ustanovnim stroškom pospeševala ustanovitve zadrug, ki so hitro vzcvetele po vsej deželi.

Istega leta ustanovilo se je po navetu hranilničnega vodstva društvo za zgradbo delavskih hiš, kateremu je hranilnica z izdatnimi podporami omogočila zgradbo 10 prijaznih hiš, kjer biva v zdravih stanovanjih 81 strank. Leta 1893. započela je hranilnica veliko akcijo za obnovitev vinogradov v Krškem okraju, ki jih je opustošila trta uš. Hranilnica je dala vinogradnikom na razpolago sadike in jim je plačevala nagrade. Do leta 1890., ko se je ta akcija zaključila, bilo je s pomočjo Kranjske hranilnice več nego 800 vinogradov obnovljenih. Za sadike in za nagrade je porabila hranilnica približno 30.000 kron.

ber) — St. Lambert (St. Lambert) — St. Vid (St. Vid) — Smarjno (Smarjno) — Trebeljevo (Trebeljevo) — Vače, Kandrje (Vače) — Zagorje (Zagorje I) — Zagorje (Zagorje II).

Politični okraj Ljubljanska okolica: Borovnica (Borovnica) — Brezovica, Dobrova, Log (Brezovica) — Ceranje, Jesica, Podgorica (Jesica) — Črni vrh, Polh. gradec (Polh. gradec) — D. M. v Polju (D. M. v Polju) — Dobrunje (Sestro) — Dobrunje (Sp. Hrušica) — Grosuplje, Slivnica (Grosuplje) — Horjul, St. Jošt (Horjul) — Iska loka, Iska vas, Studenec, Vrbljane (Studenec) — Lipljene, St. Jurij (St. Jurij) — Medvode (Medvode) — Moste (Moste) — Moste (Selo) — Pijava gorica, Zelimlje (Zelimlje) — Preserje (Preserje) — Račina (Kopani) — Rudnik (Rudnik) — St. Vid (St. Vid) — Smarje (Smarje) — Smarjno (Smarjno) — Vič (Glince) — Vič (Vič) — Vrhnika, del Rovt (Vrhnika I) — Vrhnika, del Rovt (Vrhnika II) — Zgor. Siska (Zgor. Siska).

Politični okraj Novo mesto: Dobrič, Sela pri Sump. (Dobrič) — Ambrus, Zagradec (Zagradec) — Bela cerkev (Bela cerkev) — Brusnice (Brusnice) — Črmošnjice (Črmošnjice) — Dvor, Ajdovec (Dvor) — Gor. polje, Poljane, Toplice (Toplice) — Mirna (Mirna) — Mirna peč (Mirna peč) — Novo mesto (Novo mesto) — Orhoviča (Orhoviča) — Prečina (Prečina) — Smuka (Smuka) — Šempeter (Šempeter) — Šmihel-Stopiče (Šmihel) — Šmihel-Stopiče (Stopiče) — Šmihel-Stopiče (Valta vas) — Trebnje (Trebnje) — Velika loka (Velika loka) — Žužemberk (Žužemberk I) — Žužemberk (Žužemberk II).

Politični okraj Radovljica: Begunje, Leše (Begunje) — Bled (Bled) — Boh. Bistrica (Boh. Bistr.) — Breznica (Breznica) — Dovje (Dovje) — Gorje (Gorje) — Jesenice (Jesenice) — Jesenice (Sava) — Kamna gorica, Kropa, Lancovo (Kamna gorica) — Koroška Bela (Koroška Bela) — Kranjska gora (Kranjska gora) — Lesce, Predtrg, Radovljica (Lesce) — Mošnje, Ljubno (Mošnje) — Ovsice (Ovsice) — Rateče (Rateče) — Ribno (Ribno) — Srednja vas (Srednja vas).

Odhod naših delegatov v Italijo.

LDU Belgrad, 2. novembra. (ZNU) »Tribuna« poroča, da je kraljevska vlada dobila poziv iz Rima, po katerem se bodo pogajanja za rešitev jadranskega vprašanja pričela čez nekaj dni. Naši delegati, ministri dr. Vesnić, dr. Trumbić in Kosta Stojanović odpotujejo 4. ali 5. t. m. Z njimi odpotuje kot vojaški ekspert polkovnik Kalafatović ter pomožno osebo.

Belgrad, 3. nov. Danes dopoldne so imeli ministri dr. Vesnić, dr. Korošec, dr. Trumbić in dr. Kukovec ožjo sejo, na kateri so razpravljali o vprašanju pogajanj z Italijo. Naša delegacija je pripravljena za odhod, vendar pa hoče počakati še na povratek regenta v Belgrad, ter bo potem v petek odpotovala k pogajanjem z Italijo, ki se bodo vršila v Rapallu.

LDU Belgrad, 2. novembra. (ZNU) Vlada je včeraj brzojavno pozvala finančnega ministra Kosta Stojanovića, naj se čimprej vrne iz Bitolja.

LDU Belgrad, 2. novembra. (ZNU) Včeraj je došel v Belgrad delegat kraljevske vlade v Splitu, Ljuba Milić. Njegov prihod se spravlja v zvezo s pogajanjem med Italijo in našo kraljevino. Posetil je ministra za zunanje stvari dr. Trumbića.

LDU Zagreb, 3. novembra. (ZNU) »Novosti« poročajo iz Belgrada: Tukajšnji politični krogi z velikim interesom pričakujejo novih pogajanj z Italijo, vendar pa z veliko manjšim optimizmom, kakor pri prejšnjih vesteh o pogajanjih. Naši delegati bodo šli do skrajne možnosti popuščanja.

LDU Zagreb, 3. novembra. (ZNU) »Narodno Delo« poroča iz Belgrada, da bo naša delegacija pri direktnih pogajanjih z Italijo neomajno vstrajala na programu, ki je bil že poprej sklenjen. Zahtevala bo za Istro priznanje takozvane Wilsonove črte in da Reka na noben način ne sme pripasti pod italijansko suvereniteto, za Albanijo pa meje od l. 1913. in rešitev skadrskega vprašanja.

LDU Dunaj, 3. nov. (ČTU) »Neue Fr. Presse« poroča: Konferenca italijanskih in jugoslovanskih delegatov se bo začela koncem tega tedna v Rapallu. Giotiti se bo udeležil samo drugega dela konference

V proslavo svojega 75 letnega obdobja je sklenila hranilnica leta 1895. porabiti vsoto 600.000 kron za 3 % posojila manjšim kranjskim mestom in trgov v svrhu olajšave zgradbe vodovodov in bcnic. Da pomaga hišnim posestnikom, katerih hiše je poškodoval potres, je hranilnično društvo leta 1895. sklenilo, dajati potresna posojila čez dovoljeno mejo pupilarne varnosti in naložiti za primer izgub iz teh posojil posebni rezervni zaklad. Hranilnica je dalje ustvarila več dijaških ustanov za realce, obrtne učence in tehnike ter ustanovo za onemogle vdove in otroke bivših trgovcev in obrtnikov.

Vsled zaupanja, ki si ga je pridobila Kranjska hranilnica tekom svojega obstoja, pa ji je izročilo več dobrotnikov premoženje, da ga upravlja in dohodke porablja v dobrodelne svrhe.

Kranjska hranilnica je mnogo pripomogla, da se je olepšalo ljubljansko mesto. V proslavo svoje 50 letnice je sklenilo hranilnično društvo zgraditi poslopje za nastanitve realke, ki je še danes ena najlepših stavb v Ljubljani. Leta 1880. se je dozdela uradna palača. V novootvorjeni Knafeljevi ulici. S to stavbo je dala Kranjska hranilnica izpodbudo, da se je potem v bližini njene palače razvil nov del mesta, ki je Ljub-

in bo prevzel odgovornost za sprejete sklepe. Konferenca bo rešila vsa diplomatska vprašanja med Italijo in Jugoslavijo.

LDU Dunaj, 3. nov. (ČTU) »Neue Fr. Presse« poroča iz Rima: »Il Resto del Carlino« piše, da večina parlamenta in prebivalstva odobrava trdovratnost vlade, ki zahteva pogajanja, da bi prišlo do kakšnega zaključka. »Tribuna« meni, da bo treba premagati še veliko težkoč. Italijanska delegacija mora vsekakor vstrajati glede Goriške in Istre, glede Dalmacije pa bo sklenila dogovor, ki bo jamčil za varstvo italijanskih manjšin in priznaval popolno neodvisnost Zadra. Reka bo svobodna država, otoki Čres, Lošinj in Vis pa se morajo odstopiti Italiji. Iz dejstva, da se je pri tегnili vojni minister, se ne sme sklepati na to, da bi bila Italija vojaško nepopustljiva, temveč naj se s tem zajamči samo to, da se bodo italijanski interesi pravilno branili in vojaško zavarovali. Italijansko javno mnenje pričakuje pogajanja popolnoma mirno in že naprej odklanja vesti, da bi se Italija čemu odrekala, kar bi se moglo označiti kot žalitev narodnostnega čuvstvanja in kot izdajstvo na zmagi.

Nemška gonja proti županiku Treiberju.

LDU Velikovec, 2. novembra. Poprejšnji velikovski župan Pinteritsch je izdal oklic v obliki okrožnice na vse prebivalstvo cerkvene občine St. Rupert. V tej okrožnici pozivlja vse župljane, naj se izrečejo za izgon župnika Treiberja in školskih sester z motivacijo, da so te osebe najbolj podpirale slovenski živeli v velikovski okolici. Nekateri odstavki iz te okrožnice se glase nastopno: »Dieses Schriftstück geht in der ganzen Kirchengemeinde St. Rupert herum, um die Unterschriften der Pfarrkinder zu sammeln, die empört sind, den großen Hetzer des SHS Staates noch in ihrer Mitte zu haben und die darauf bestehen, daß er entfernt wird. Würde der Fürstbischof diesem Verlangen nicht entsprechen, dann würde man sich eben auf eigene Faust rächen. Mit dem Pfarrer müssen auch die Schwestern mit ihrer Trutzschule verschwinden.« (Ta spis kroži po vsej št. ruperski cerkveni občini, da zbira podpise župljanov, ki so ogorčeni, še imeti v svoji sredi velikega hujskača države SHS in ki zahtevajo, da se odstrani. Ako bi knezoškof ter zahtevi ne ugodil, bi se pač masčevali na svojo pest. Z župnikom naj izginejo tudi sestre s svojo izizivalno šolo.) To je izvelec iz te okrožnice. Okrožnico je prenašal sluga Kuhljen. Nabral je že veliko podpisov, ker se ljudje podpisujejo, ne da bi prečitali okrožnico.

Volitve v Ameriki.

LDU New York, 3. novembra. (Wolff) Ko je bilo Hardinga naznanjeno, da je izvoljen za predsednika, je stopil na balkon svojega stanovanja in je imel globoko ganjen nastopni govor: Skupno z vami sem delal in sem si vedno prizadeval delovati napram vam popolnoma pošteno. Ako me je usoda odločila za predsednika, želim napram vsem narodom, postopati lojalno.

LDU Boston, 3. novembra. (Reuter.) Po poročilih iz 22 držav glede izida volitev je senatorju Hardingu »agotovljenih 275 glasov. Ker znaša število delegatov 536, je za izvolitev potrebnih 268 glasov. Harding je odklonil, podati izjavo, dokler ni znan ves izid. Prijatelj Hardingovi so povedali, da ga do 4. marca re bo v Washington, ker hoče proučevati sestavo svojega kabineta. Cox je rekel, da pričakuje poraz.

ljani v kras. S stavbo svojih hiš in gledališča v Gradšču omogočila je, da se je prej zelo ozka ulica brez stroškov za občino razširila in da se je tudi ta znamenarjeni del mesta olepšal. Tudi ob Sent Jakobskem mostu je na lastne stroške podrla staro hišo pred vrtom, ki spada k njeni Virantovi hiši in je ogradila ta vrt z lično ograjo. S pripetkom, ki ga je dala hranilnica za zgradbo novega župnišča pri Sv. Jakobu, je končno tudi omogočila razširjenje Rožne ulice na njenem najbolj ozkem mestu. Največjo zaslugo za gospodarstvo prejšnje dežele Kranjske pa si je pridobila Kranjska hranilnica, ko je s svojimi sredstvi financirala zgradbo Dolenjskih železnic. Razun vsote 400.000 kron, ki jo je porabila za nakup osnovnih delnic Dolenjskih železnic, je prevzela pod pogoji, zelo ugodnimi za novo železniško podjetje, vse prioritete obveznice, ki jih je izdala delniška družba Dolenjskih železnic, v nominalnem znesku 12 milijonov kron.

Ta dejanja jasno govore in Kranjski hranilnici se mora priznati, da si je stekla za povzdigo naše dežele zelo veliko zaslug, četudi se je njen sijaj vsled političnih borb v zadnjih desetletjih nekoliko zatemnil.

Vprašanje naše vojne odškodnine.

LDU Belgrad, 2. novembra. (ZNU) V predsedništvu ministrskega sveta se je vršila ministrska konferenca, na kateri se je razpravljalo o stanju vojne odškodnine na podlagi poročila, ki ga je predložil naš delegat v reparacijski komisiji v Parizu, Bošković. Vprašanje vojne odškodnine se nahaja v istem stanju kakor pred nekoliko meseci, ko so zavezniki zahtevali od naše vlade, naj žrtvuje 1 % vojne odškodnine. Naša vlada je takrat pristala na to zahtevo, vendar pa je zahtevala kompenzacijo na drugi strani. Od tega časa se to vprašanje ni pomaknilo niti za korak naprej. — Na seji se je razpravljalo tudi o sklicanju parlamenta, vendar so vsi ministri izrazili svoj dvom o možnosti sklicanja, ker so se vsi poslanci razšli na agitacijo.

Dr. Vesnić Venizelosu.

LDU Belgrad, 2. novembra. (Uradno) Predsednik ministrskega sveta dr. Milenko Vesnić je poslal g. Venizelosu povodim smrti grškega kralja brzojavko nastopne vsebine: »Jaz vem, dragi predsednik in prijatelj, kolika je vaša bol radi izgube mladega in ljubljene kralja, ki je obetal vašemu narodu dolgo, plodno in srečno vladanje. Hitim, da izrazim svoje živo sočutje vaši veliki žalosti, kakor tudi toplo željo za srečo vaše dežele, prijateljske in zavezniške naši kraljevini. — Podpis: Dr. Vesnić.« — Gosp. predsednik ministrskega sveta je sprejel nastopni odgovor: »Atene, 30. oktobra. — Tople besede, s katerimi ste, dragi prijatelj in predsednik, izrazili svoje iskreno sočutje v naši boli radi krute izgube našega ljubljene vladarja, so me globoko ganile. Jaz se najiskrenejše zahvaljujem ter sporočam ob tej priliki naše želje za napredek vaše plemenite dežele, našega prijatelja in zaveznika. — Venizelos.«

Vprašanje grškega prestola.

LDU Belgrad, 2. novembra. (ZNU) »Politika« poroča iz Soluna: Iz Aten poročajo, da je grški poslanik v Bernu, Kepegis obvestil svojo vlado, da ne more izvršiti misije, ki mu je bila poverjena. Grška vlada ga je namreč poslala v Švico, da sporoči princu Pavlu pogoje, pod katerimi bi imel prevzeti grško krono. Kepegis je sporočil, da te misije ni mogel izvršiti, ker ne more najti princa Pavla. Radi tega se v političnih krogih resno razpravlja o možnosti, da bi princ Pavel odklonil krono. Pravijo namreč, da je bivši kralj Konstantin vplival na svojega sina, naj odide iz Luzerna, da bi ga grški poslanik ne mogel najti. Bivši kralj Konstantin hoče očitno doseči s tem manevrom, da prisili grško vlado, da stopi z njim v pogajanja v svrhu zopetnega priznanja njegovih pravic na grški prestol, ki so se mu dosedaj odrekale. Dasi je znano, da je stališče grške vlade natančno določeno, se vendar z negotovostjo presoja položaj, ki bi nastal v primeru, da princ Pavel odkloni poziv na prestol. Najverjetneje se zdi, da bi grška vlada v tem primeru prej izvedla volitve v novi parlament, kateremu bi potem predložila v definitivno rešitev vprašanje grškega prestola. Za ta primer se pričakuje, da bo glücksburška dinastija, ki ji je pripadal pokojni kralj Aleksander, za vedno izključena od grškega prestola.

LDU Belgrad, 2. novembra. (ZNU) Iz Aten poročajo: Volitve, ki so bile določene za 7. t. m., so odložene za teden dni ter se bodo vršile 14. t. m.

LDU Belgrad, 2. novembra. (ZNU) Iz Aten poročajo: V soboto je kraljica vdova priredila intimen obed na čast regentu prestolonasledniku Aleksandru ter kneginji Jeleni. V soboto zvečer je grška vlada priredila svečan diner na čast visokemu gostu iz Belgrada ter njegovemu spremstvu.

Politične novice.

— **Primere, ki ne drže.** Belgrajska »Politika« navaja proti centralizmu zgodovino prvih let osvobodene Srbije pod Karadjordjem. Tudi tedaj da se je vodil boj za notranjo ureditev države na istih temeljih kakor danes: za centralizem in federalizem. Karadjordje je bil za centralizem, in sicer, kakor trdi »Politika«, edino-le iz ozirov na državno dobrobit, a vojvode so bili za federalizem — iz osebnega vladohlepa. Boj, ki je trajal od leta 1806 do leta 1811, se je končal tako, da je zmagal centralizem, čeprav v nekoliko omiljeni obliki. Toda ta ureditev državne večine ni zadovoljevala in vojvode so se z vsemi silami upirali proti izvršitvi tega centrali-

stičnega načrta. »S to uredbo in nekoliko tudi zaradi nje je Srbija l. 1813. propadla. To je sodba zgodovine. Ni dvoma, da se zgodovina ponavlja — notranji položaj Jugoslavije leta 1920 je presenetljivo podoben onemu začetkom 19. stoletja — da ne bi se ponovila do kraja? ... Tako »Politika«. Kaj dokazuje ta primer proti avtonomističnim težnjam slovenskega in hrvaškega plemena? Pač ničesar, marveč nasprotno govori zanje, Predvsem je značilno, da celo mali prvotni srbski kneževini, kjer so bili zbrani sami najčistejši Srbi, ki so z lastno krvjo odkupili svobodo domovine, niso marali za centralizem, marveč so se ga iz vseh sil branili. Tem prvim federalistom pač ne bo mogel nihče očitati izdajalskih, protinarodnih ali protidržavnih teženj. Drugič je pa država tedaj (l. 1810) propadla kljub temu, da je bil zmagal centralizem. Člankar v »Politiki« bi sicer rad rekel, da je vsaj deloma propadla zato, ker ni zmagal popolni centralizem, to je pač le za lase privlečena trditev. Tretjič je primera male, narodno kulturno in gospodarsko popolnoma enine srbske kneževine z današnjo Jugoslavijo popolnoma neprimerna. »Od Petra Dobrnjca in Milenka Stojkovića do Laganje in Korošca« — kakor »Politika« naslavlja svoj članek, je pač tolik korak, da je treba za njega izhodišče in cilj že posebnih mer. Najbolj usodno pa je, da sedanji centralisti z vprašanjem centralistične ali federalistične ureditve države mešajo in vežejo vprašanje o obstoju in edinstvu države same. To je isto, kakor če bi kdo nalašč nastavljal roko pod klavir, ki kuže zanj plug in meč. Predstavljati federalizem sam na sebi — mi smo celo za avtonomizem! — kot za državno pogubno, nesrečno obliko, je napačno. V najbolje urejenih modernih državah se federalizem časih izborno obnaša. Sploh dežele centralizma teže danes za decentralizacijo — kako da bi bilo to načelo ravno v Jugoslaviji zločin proti državi? Stvar je objektivno tako: Čisto plemenski federalizem je škodljiv za Jugoslavijo vsled tega, ker bi spričo posebnih razmer v srbsko-hrvatskem delu države vedel do majorizacije, nasilja in nadvlade enega plemena nad drugim, primerna decentralizacija zlasti iz gospodarskih, geografskih ter tudi kulturnozgodovinskih vidikov potom avtonomije pokrajina po more edinstvo le utrditi in polagoma priversti k najtesnejšemu narodnemu in kulturnemu spoju.

Dnevne novice.

— **Stoletnica Kranjske hranilnice.** — Kranjska hranilnica obhaja danes stoletnico svojega obstanka. Pomen tega dogodka opisujemo na drugem mestu. Vsled splošnih in svetovnih razmer sklenilo je hranilnično ravnanstvo, da ne priredi o priliki stoletnice nobene slavnosti, pač pa bo hranilnica pozneje, ko se vrnejo na gospodarskem polju normalni odnosi, skrbela za to, da se proslavi stoletnica s Kranjski hranilnici primernim činom.

— **Poročilo se je včeraj v Radovljici g. inž. Hinko Rejč z Bleda z gđc. Valentino Tepinovo, učiteljico v Zürich. Čestitamo!**

— **Jugoslovanska obrtna zveza** naznanja vsem obrtnikom somišljenikom SLS in prijateljem obrtništva, da se bo vršil v nedeljo, dne 7. t. m. točno ob 10. uri dopoldne v dvorani ljubljanskega Rokodelskega doma, Komenskega ul., obrtni shod. Dnevni red: Volitve v konstituanto in obrtniki. Vsak obrtnik, kateremu čas dopušča, bi se moral omenjenega shoda udeležiti z ozirom na njegovo važnost glede prihodnjih državnoborskih volitev. Obrtniki, vsi kot en mož na shod, da se naše vrste pozive, da se zedinimo glede smernic, v katerih bomo vodili volilni boj. Upamo, da se bo našemu vabilu obrtništvo odzvalo polnomočno in da bomo tem potom jasno pokazali, kako krepka je še zavest krščansko mislečega obrtnika. — Jugoslovanska obrtna zveza.

— **Huda zima** nas čaka letos; tako napovedujejo kmetje, ki se v vremenu bolje spoznajo nego učeni vremenski preroči. Pravijo, da bo letošnja zima tako huda, kakor jo malokdo pomni.

— **Draginjske doklade železničarjem.** LDU Belgrad, 2. nov. (ZNU) Z včerajšnjim dnevom so popolnoma urejene draginjske doklade osebuju vseh prometnih ustanov. Po tej ureditvi bodo draginjske doklade omenjenega osebuja za 25 odstotkov večje od draginjskih doklad ostalih državnih predstavitev. V ministrstvu za promet se sedaj izvršuje naredba glede dajitve dnevnic za čas potovanja.

— **Ljudsko štetje.** Dne 1. januarja 1920 se bo izvršil po vsej Jugoslaviji popis prebivalcev, hiš in živine. Ministrstvo za socialno politiko je v to svrhu izvršilo vse potrebne priprave.

— **Iz Radomlje:** Podružnica sv. Marije, občina Radomlje, je dobila tri lepe bronaste zvonove, katere je med vojsko oropala avstrijska vlada. Vlti so bili v ljubljanski zvonarni. Mostrsko izdelani zvonovi imajo prav lepe glasove. K temu so požrtvovalno prispevali vsi občani brez razlike od naimanišega do velikega. Izic-

mo dela eden premožnejših občanov, ki pa, upamo, da se bo tudi odzval. Imamo torej lepe zvonove in radi poslušamo njih harmonično zvonjenje, ki se razlega daleč čez plan naokoli. Pred kratkim časom nam je v zvezi smrti iz naše srede gosp. župnika A. Lovšina. Bil je nam priljubljen dragi pokojnik, kar potrjuje njegovo 12 letno službovanje v Radomljah. Želimo zopet zmogljivega stalnega namestnika. Dana je lepa prilika: lepo župnišče z zemljiščem in občenem je v vasi tudi dvorazredna ljudska šola. Sedaj vodi pri nas dušno pastirstvo poštvovalno in vzorno č. oče frančiškan iz Kamnika.

Celjsko olepševalno društvo priredi dne 13. novembra t. l. v veliki dvorani hotela Union in njenih stranskih prostorih veliko ljudsko veselico v prid društvenim napravam. Za to prireditve vlada v vseh slojih našega občinstva izredno zanimanje. Društveni odbor, pomnožen z našimi vili, priznane poštvovalnimi narodnimi damami neumorno deluje, pripravlja in se trudi, da zajamči veselici sijajen uspeh.

— **Razbojništvo v Južni Srbiji.** »Politiki« poročajo iz Skoplja, da se je od Albanije sem, po Kosovu in Novem Pazaru zopet silno razpaslo razbojniško gibanje. Arnavtov in Turkov. Organizirale so se močne, do zob oborožene razbojniške tolpe, pred katerimi trepetajo prebivalstvo po vaseh in seliščih. V okolici Novega Pazara si nihče ne upa iz vasi in je prenehala malo-veš promet. Orožniki imajo silno težko službo in so mnogokrat nasproti roparjem brez moči. Oblast je poslala na pomoč vojaštvo in sedaj govore strojne puške in celo topovi. Bajke pripravljajo Albanci nov napad na našo mejo.

— **Sadna razstava** se je minole dni vršila v Skoplju. Sada je bilo obilo in izredno lepega. Med drugim je Ahmed Halimović iz Ohrida poslal kutino, ki je tehtala 1¼ kg.

— **Nesreča na črnuškem mostu.** Lucija Zajc, 22 letna hči Janeza Zajca iz Trzina št. 138 se je peljala z materjo iz Ljubljane domov. Na črnuškem mostu je nenadoma od nekega priletel izstrelek, kateri je ranil Lucijo Zajcovo v levo oko. Ne mati in tudi Lucija nista opazili nikogar, ki bi bil streljal. Le mati je začula mal pok kot od »kavčulnace«.

— **Zaprtje.** Profesor Klebs v Chicagu, slaven raziskovalec na polju zdravilstva potrjuje, da je trizikstil izborne učinke »Franz-Josef« grenčice z najboljšim uspehom.

Resna konkurenca. Kakor je iz današnjega inšerata razvidno, pričela je trdka bratov Vekac po 6 letih prenehanja zopet vrsko medo in soboto prodajati na drobno sukno in drugo manufakturno blago. Marsikomu je ta trdka še v dobrem spominu, kako dobro in ceno se je tam kupovalo! Zato se zopetna otvoritev te trgovine pozdravlja, ker le na ta način pridemo do znižanja cen.

Zasedeno ozemlje.

z Nužen apel na primorsko učitelstvo. Okrajni komisariat v Kopru je razpisal sledeča definitivna mesta slovenskih in hrvatskih učiteljev: 1. Mesto nadučitelja II. kategorije: Boljune, Boršt, Korte pri Izoli, Dekani, Predloka, Marežige, Osp, Rimanje, Sv. Anton, Spodnje Škofije, Truska, Lanišče, Vih. 2. Mesto voditelja III. kategorije: Černotič, Kubeč, Klanec, Movraž, Bošte pri Marežigah, Rakitovič, Trnjan, Podgorje, Prešnica, Hrastovlje, Sv. Barbara pri Miljah, Sovinjak, Dane, Sv. Donat, Črnica, Trstenik, Brgradac, Grimalda, 3. Mesto učitelja II. kategorije: Dolina, Buzet. 4. Mesto učiteljice III. kategorije: Boršt, Dekani, Krvavi potok, Lazaret, Predloka-Rižan, Osp, Spodnje Škofije, Truska, Pomjan, Lupoglava, Lanišče, Slum, Brest, Vrh. 5. Mesto podučitelja: Dekani, Lazaret, Marežige, Spodnje Škofije, Lanišče, Roč. 6. Mesto podučiteljice: Dolina, Buzet. — Ker se naše šole otvorijo le tedaj, ako bodo na razpolago učne moči, apelirajo primorski slov. in hrv. listi na učitelstvo, da se udeležijo natečaja in naj ne zaničuje tudi manjših manj vabljivih krajev. »Ker imamo zagotovilo od merodajne oblasti, da se bodo v široki meri upoštevale tudi prošnje tistih učiteljev, ki momentano prebivajo izven premirne črte, gre naš poseben apel tudi onim učiteljem in učiteljicam, ki so pristojni v zasedeno ozemlje in ki so je iz bodisi kakšnega razloga zapustili, da vsi vložijo svoje prošnje ter se povrnejo.« Rok za prošnje je do 15. novembra t. l. Učitelji in učiteljice. Narod kliče po šolah in učiteljih!

z Puji pod italijansko vlado prav žalostno izgleda in je podoben bolj pokopališču. Ljudje se selijo. Znani razkošni hotel »Riviera«, ki je vreden več kot pol milijona lir, je neki istrski kmot kupil za 60 tisoč.

— **Orel D'Annunzio.** D'Annunzio je imel orla, ki so mu ga podarili reški Italijani. »Regente« je dal za orla v svoji palači zgraditi kletko in umetno duplino, kar je

stalo 35.000 lir. Zdaj je ta orla na veliko žalost reških Italijanov poginil. Hrvatski listi pripominjajo, da reški Lahji zdaj nameravajo v to kletko premestiti D'Annunzija.

Prekmurje.

p Na Spomenico, katero je o prekmurskih zadevah Kinetska Zveza predložila vladi, je ista odgovorila, kar je prekmursko ljudstvo z veseljem vzelo na znanje. Dosedaj so marsikatero vloge romale le v koš.

p Pošta v Prekmurju slabo funkcionira. Zeleti bi bilo, da si g. direktor pošte in brzojava za Slovenijo osebno čimprej ogleda nebroj nedostatkov glede pošte v Prekmurju.

p Županski tečaj, katere je po vladni odredbi uvedel v Prekmurju civilni komisar za Prekmurje ter so se vršili v treh krajih Prekmurja po tri dni, so se dokončali z lepim uspehom. Tečaje je obiskovalo 155 županov in nekateri aspiranti za občinske tajnike. Vsi udeleženci tečajev kakor tudi civilni komisar za Prekmurje so bili z istimi zelo zadovoljni ter upamo, da bo uspeh teh tečajev blagodejen za splošnost kakor tudi za upravo te nove pokrajine. Kakor zmiraj je bilo tudi tukaj nekaj nezadovoljnih in to so bili celo nekateri gg. uradniki. Drugim, kateri bi radi videli, da bi prekmursko ljudstvo ostalo še nadalje v egiptovski temi, ker vedo, da se v kalnem lože ribari, niti ne zamerimo toliko. Gospoda, raje delati, pa ne večno kritizirati!

p Tobaka v Prekmurju še vedno ni, kljub temu, da je delegacija ministrstva financ in tobačna tovarna v Ljubljani obljubila, da hoče v najkrajšem času odposlati po več mesecih vendar enkrat zopet tobak v Prekmurje. Ostalo je le pri obljubah, katerih imajo gospodje, kadar se oglasi kaka deputacija pri njih, zmiraj polna usta. Ljudstvo je nezadovoljno radi tega postopanja. Ali naj bo Prekmurje deveta dežela? Deželno vlado in gg. poslance prosimo, da posredujejo, da se čimprej odpošlje tobak za Prekmurje.

Ljubljanske novice.

lj Starošinski sestanek se vrši v petek 5. t. m. ob 8. uri zvečer v srebrni dvorani hotela Union. Predava dr. Fr. Kržan: Vtisi z mednarodnega katoliškega telovadnega kongresa v Metz in Orlovstvo. Nato sledi diskusija. — Dr. B., predsednik.

lj Društvo »Gospodstvi Zvon« vabi vse člane in vse tiste, ki se zanimajo za društvo, k izrednemu občnemu zboru, ki se vrši danes ob 8. uri zvečer na magistratu v mestni dvorani. Koroški begunci pridite tudi, ker je zelo važno za vas. Dnevni red: 1. Poročilo tajnika, 2. poročilo blagajnika, 3. volitve novega odbora, 4. slučajnosti. — Odbor.

lj Laški konzulat. Italijanska vlada je določila nekega tajnika belgrajškega svojega poslanstva, da do imenovanja konzula v Ljubljani prevzame vodstvo poslov ter izdajanje vizumov za potovanje v Italijo.

lj Angleški tečaj! I. del, za začetnike, 3krat na teden po 1 in pol ure. — II. del, višja stopnja po dogovoru. — Pristop in dogovor petek, 5. novembra, ob pol 6. uri za I. del, ob šestih za II. del. Kraj: Moško učiteljske, I. nadstropje, soba 25; Resljeva cesta. — Iv. Mulaček.

lj Poizkušeni samour. Vinko Zajko, zidarSKI pomočnik iz vasi Placeri pri Ptuj se je na Selski ulici ustrelil v levo stran prsi; krogla mu je predrila prsi in je prišla na hrbtno vuno. Zajko so precej prepeljali v bolnišnico, kjer je povedal g. revirnemu nadzorniku Habetu: »Ustrelil sem se, da izvedem samour, ker me je pustila Ivanka P. in me ni hotela poročiti. Delal sem v papirnici v Vevčah, ko sem bil doma, sem se sprl z dekletom.« Želel je še govoriti z nekim svojim prijateljem in je gospoda Habetu naprosil, naj o tem, kar se je zgodilo, obvesti njegovega očeta. Zajkova poškodba je smrtonesna.

lj Avtomobilska nesreča. Na Tržaški cesti je podrl avtomobil skladiščnika Marcela Tomažiča na tla in ga je poškodoval.

Orlovski vestnik.

Orliški krožek »Ljubljana« (Frančiškanski okraj) v četrtek, t. j. 4. t. m. nina skusnje za igro. Telovadba kakor običajno v petek ob 6. uri.

Dijaški vestnik.

d Naš praznik! V zmislu sklepa mari-borskega sestanka praznuje katoliško dijaštvo Jugoslavije dne 8. decembra svoj praznik — dijaški dan. Je to prvič v zgodovini našega pokreta, da praznuje dijaštvo svoj praznik. V Ljubljani se bo praznoval ta dan s cerkvem, in zunanji slovesnostmi ter prireditvami. Dovoljsem si na ta dan že danes opozoriti vsa naša društva in vsa katoliško javnost, da opuste event. prireditve. — Predsednik SDZ.

d »Danica«, »Zarja«, SO in ZO. Odbore navedenih organizacij prosim, da se polnoštevilno udeležijo seje skupno z osrednjim odborom SDZ, ki se vrši v petek — 5. t. m. — točno ob 14. uri v lokalu SDZ. Pripravite predloge za proslavo našega praznika! — Predsednik SDZ.

d Poverjenike SS nunjo prosim, da se udeležijo petkove seje ob 14. uri v lokalu SDZ. — Predsednik SDZ.

Najnovejša poročila.

MINISTRSKA SEJA.

LDU Belgrad, 3. nov. (ZNU) Na seji ministrskega sveta so sklepali o volitvah za konstituanto in o razpisu ministrstva za notranje stvari vsem političnim oblastvom, da morajo biti volitve popolnoma svobodne in brez vsakega vplivanja s strani političnih oblasti. Nato so sklepali o vabilu Italije na direktna pogajanja za rešitev jadranskega vprašanja.

NAVODILA ZA VOLITVE.

Belgrad, 3. nov. Minister za notranje stvari bo izdal navodila za volitve kot interpretacijo k volivnemu zakonu. Po teh navodilih sodišča niso upravičena razsojati, ali imajo kvalificirani kandidati potrebno kvalifikacijo. O tem bo odločal verifikacijski odbor konstituante.

AVTONOMIJA ZA VOJVODINO.

Subotica, 3. nov. Bunjevska-šokačka stranka je izdala volivni proglas, v katerem zahteva za Vojvodino avtonomijo, kakor jo zahtevata Hrvatska in Slovenija zase. Nadalje se naglašja v proglasu enakopravnost plemen in veroizpovedanj, pravična izvedba agrarne reforme, ureditev šolskega vprašanja zakonitim putem, enaka razdelitev plačevanja davkov, boj proti korupciji itd.

UČITELJI MESTO KATEHETOV.

Belgrad, 3. novembra. V Subotici je bilo na učiteljskem zborovanju naročeno učiteljem, da morajo kljub dosedanjim predpisom učiti otroke samo cirilico ter da je tudi njihova dolžnost, poučevati jih tudi v verouku, kar je bilo doslej duhovnikom prepovedano. Ker bodo učitelji sveda učili verouk vsak po svojem razumevanju, si je lahko predstavljati, kakšna zmešnjava bo nastala v tem pogledu. Med bunjevci vlada zaradi tega velika razburjenost.

AGRARNA REFORMA IN VOLITVE.

Belgrad, 3. nov. Iz vseh delov novih pokrajin prihajajo vesti, da bi vlada morala odrediti, da se od 20. oktobra pa do volitev ne bi smela razdeljevati na podlagi agrarne reforme nobena zemlja, ker razni demokratiški agrarni poverjeniki zlorabljajo to razdeljevanje v strankarske namene. Danes se je ministrski svet bavil s tem vprašanjem ter je bilo sklenjeno, da se prepove v omenjenem času vsako razdeljevanje zemlje. V nasprotnem slučaju bodo krivci kaznovani.

REGENTA ZAJEL VIHAR.

LDU Zagreb, 3. nov. (ZNU) »Narodna Politika« poroča iz Belgrada: Kakor javljajo iz Soluna, je regenta Aleksandra zajel na potu iz Aten v Solun na morju velik vihar in je morala torpedovka pristati pri nekem otoku, tako da se bo regent vrnil v Belgrad šele jutri.

OBSTRELJEVANI ITALIJANSKI PARNIK.

LDU Dunaj, 3. nov. (ČTU) — »Neue Freie Presse« poroča iz Rima: »Tribuna« poroča, da so italijanski parnik »Issoria«, ki je plul iz Trsta v Bakar, Srbi obstreljevali pred vhom v bakarsko pristanišče in da je parnik moral bežati na Eeko.

AVSTRIJA NOČE UKINITI SEKVESTROV.

LDU Belgrad, 3. nov. (ZNU) Naše poslanstvo na Dunaju je obvestilo ministrstvo za zunanje stvari, da avstrijska vlada noče ukiniti sekvestrov nad imetjem naših podanikov, češ da naša vlada tudi ni ukinita sekvestra nad imetjem avstrijskih podanikov. Razume se, da je ta akt avstrijske vlade kršenje mirovne pogodbe; medtem ko sekvestri nad imetjem avstrijskih podanikov služi kot garancija za izpolnitev saintgermainske pogodbe, služi sekvestri nad imetjem naših podanikov v Avstriji samo kot garancija, da bodo naši podaniki plačali avstrijskim tvežkam svoje dolgeve. Dasiiravno so dolгови naših podanikov minimalni, vendar zahtevajo Avstriji, da ukine naša država sekvestri nad imetjem avstrijskih podanikov. Dognava se, da bo naša pravosodno ministrstvo zahtevalo od ministrstva za zunanje stvari, da izda o tem svoje mnenje.

ZAROTA PROTI RUSKI VLADI.

LDU Kodanj, 3. novembra. (Wolff) Kakor se poroča listu »Berlingske Tidende« iz Kovna, prinašajo moskovski listi uradno naznanilo, da je sovjetska vlada prišla na sled velikim pripravam za protirevolucijsko teroristično akcijo zoper sovjetsko vlado. Poročila

slove, da je sovjetska vlada odločena z vsemi silami sovjetski red braniti in pozivlje vse komuniste, naj stoje na straži. V Moskvi se vrše mnogobrojne aretacije. Vsi člani generalnega in mornariškega štaba so aretirani. V Orenburgu so internirali 3000 carskih oficirjev. Ker se je v Smolensku uprlo več polkov, so bile rdeče čete, ki so došle iz Smolenska, razorožene.

BOJI NA RUSKEM.

LDU Pariz, 3. novembra. (Havas.) Listi poročajo iz Kodanja: Poljski general Balakowicz je s svojimi prostovoljskimi četami zasedel Minsk in baje ogroža Smolensk, kjer je izbruhnila vstaja proti boljševikom. Balakowicz namerava korakati proti Moskvi.

LDU Berlin, 3. novembra. (DKU) Obmejna obramba na vzhodnem Pruskem proti Litvanski je ojačena z državno-brambnimi četami.

ZVEZNA USTAVA ZA AVSTRIJO.

LDU Dunaj, 2. nov. (ČTU) Nova zvezna ustava za Nemško Avstrijo stopi v veljavo 10. t. m. Istega dne se bo sestal tudi novi avstrijski državni svet. Danes je bila v poslopu državnega tajništva seja zastopnikov posameznih dežel. Kakor poroča »Neue Freie Presse«, ta seja ni imela političnega značaja, temveč samo strokovna. Zato niso bile objavljene politične osebnosti, temveč samo strokovni referenti posameznih deželnih svetov.

SAMOUUPRAVA IRSKE.

LDU London, 2. nov. (Reuter.) Gornja zbornica je s 44 glasovi proti 13 glasovom odklonila predlog lorda Loreburna, da se dovoli Irski popolna samouprava, s pridržkom, da vojne, mornariške in zunanje posle nadzoruje angleški parlament.

ŽELEZNIČARSKI SVETI NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

LDU Praga, 3. novembra. (DKU) Kakor poroča »Rude Pravo«, je bilo izvoljenih v železničarske svete 364 kandidatov češkoslovaške unije, 87 nemške železničarske zveze in 292 čeških narodnih socialcev. Tedaj 451 socialnih demokratov in 292 narodnih socialcev.

BORZA.

LDU Zagreb, 3. novembra. (ZNU) Devize: Berlin 188—189.50, Italija 530—532, London 500—0, Pariz 900—925, Praga 163.50—164.50, Dunaj 32.50—32.75. — Valute: dolarji 140.50—143, carski rublji 100—108, francoski franki 890—0, napoleonori 500—502, nemške mark 186—190, rumunski lei 222—0, italijanske lire 525—0, angleški funti 470—0.

LDU Cerih, 3. novembra. Devize: Berlin 7.95, Holandija 194.75, New York 638.50, London 22.01, Pariz 40.15, Milan 23.27½, Bruselj 42.60, Kodanj 86.50, Stockholm 123.86, Kristijanija 88.25, Buenos Aires 227.50, Praga 7, Varšava 1.60, Budimpešta 12.30, Dunaj 1.90, avstrijske žigosane krone 1.50.

LDU Dunaj, 3. novembra. (ČTU) Devize: Amsterdam 12.500, Berlin 604.50, Curih 6900, Kristijanija 5850, Kodanj 5900, Stockholm 8150. — Valute: Nemške mark 599.50, rumunski lei 700, bolgarski lei 500, švicarski franki 6875, francoski franki 2725, italijanske lire 1550, angleški funti 1475, ameriški dolarji 425, carski rublji 310. V prostem prometu: Zagreb 297—317, Budimpešta, plačila v nakazilih poštne hranilnice 87—97, plačila v žigosanih kronah 87—97, mažarske žigosane krone 88—102, Praga 498—518, Varšava in Krakov v poljskih markah 113—133, češkoslovaške krone 5000aki 496—516, manjši bankovci 496—516, novi dinarji 1220—1270.

Kako je torej zdaj z ameriskimi zapuščinami?

Pravkar se uradno razglša, kaj morajo narediti oni, ki imajo dobiti iz Amerike zapuščine, zavarovalnine, sploh imovino, ki jo je izza vojske pridržala ameriška vlada v znanem uradu Oskrbištvo tuje imetje (Alien Property Custodian). Ker je pri nas mnogo ljudi prizadetih pri tem in ljudje objavljenega uradnega označila povečini ne bodo popolnoma razumeli, bodi s tem še enkrat povedano tako, da bo vsakdo lahko razumel.

Iz dotičnega uradnega ameriškega razglšenja je pred vsem razvidno, da bo treba hočeš nočeš še daj časa počakati, da bo stvar toliko v tir prišla, da bo mogoče vložiti potrebne prijave in da se bo slednjič vendar enkrat izplačal tolikan pričačkani denar. Ameriška vlada namreč zahteva od vseh držav, ki pridejo pri tem v poštev, mej temi tudi od Jugoslavije, da naša osrednja vlada podpiše takozvano reciprocitetno pogodbo. Ker so se tozadevna diplomatska pogajanja pričela že pred štirimi meseci, je upati, da ne bo treba še štiri mesece čakati, da se ta ameriška zahteva navsezadnje enkrat reši.

Šele potem, ko se to zgodi, se bo mogoče prigrisati za zapuščine, in to s posebnimi listinami. In ameriška vlada zahteva sledeče:

Pred vsem zahteva, da naša osrednja vlada izda posebne obrazce oziroma tiškovine za listino, s katero bo vsakdo, ki ima pravico do zapuščin itd. iz Amerike, dokazal potom domače oblasti — katere bo treba tudi še določiti! — da je jugoslovanski državljan. Ta določba velja samo za naše državljane jugoslovanske narodnosti, ne velja pa za prebivalce tuje (pri nas nemške) narodnosti. Ti imajo po St. Germainski mirovni pogodbi pravico, da se tekom dveh let izrečejo za državljanstvo katere druge, sedaj še neprijateljske države (n. pr. Nemške Avstrije), v katerem slučaju bi se morali tekom nadaljnjih 12 mesecev izseliti v državo, ki so si jo izbrali. Taki dosednji prebivalci Jugoslavije še nimajo pravico zahtevati povrnitve svojega imetja od Oskrbništva tujezemskega imetja. — Torej izpričevalo jugoslovanskega državljanstva je potrebna lista.

Druga taka lista je prijava za tirjatev, in za to prijavo bo zopet treba posebne tiškove, katero bo moral vsakdo izpolniti, jo zapriseči in jo poleg tega vložiti v duplikatu. V tej prijavi bo moral vsak upravičenec natančno navesti, kaj hoče imeti oziroma dobiti.

Tretja lista je prošnja za izplačilo denarja. V tej prošnji se navede, ali naj se denar izplača naravnost upravičencu ali pa kak drugi osebi, društvu ali organizaciji, ali tudi, da more kdo drugi postopati v tej zadevi v njegovem imenu. Kdor hoče komu drugemu izročiti celo zadevo, mora izdati posebno pooblastilo za to za ono osebo, društvo itd., kateremu se izplača denar zanj, oziroma kateri lahko postopa v tej reči v njegovem imenu. V tem pogledu je važno, da ameriška vlada želi, da naj se vse te tirjatve rešijo potom naših konzularnih oblasti. Ko bo stvar docela zrela, bo potemtakem treba izdati polnomočje ali pooblastilo za dotični naš konzulat. Iz tega je tudi očito, da ameriška vlada želi, da dobi vsakdo zapuščinski denar s kolikor mogoče majhnimi stroški, ki bi bili zelo veliki, če bi si hotel kdo izbrati za posredovalca agenta ali agenturo. Kdor bi tako ravnal, namreč s pomočjo agentov, bi pri majhnih zapuščinah, ki jih je dosti, n. pr. za 100 ali 150 dolarjev, navsezadnje ne dobil dosti več kakor nič! Posebno važno pa bo, da se doseže, da se dotični denar ne bo pošiljal iz Amerike v naših kronah ali dinarjih, ampak v ameriških dolarjih. — Tako pooblastilo bi bila torej četrta lista.

Vse omenjene listine bo treba nasloviti na Oskrbstvo tujezemskega imetja v Washingtonu, D. C., ter jih poslati ali naravnost na ta urad, ali pa potom Tujejezičnega informacijskega urada v Newyorku. O vsem tem se natančneje objavi, ko bo naša vlada ugodila zahtevi ameriške vlade ter podpisala zgoraj omenjeno recipročno pogodbo.

Vse te listine bodo pisane v domačem jeziku, ker noben naš urad ne izdaja listin v tujem jeziku; tako jim bo moral biti pridan angleški prevod, ki bo moral biti potrjen in overjen, tako glede vsebine kakor prevoda, od najbližjega ameriškega konzulata. In potem šele, ko bodo vse te listine tako gotove, kakor zahteva Amerika, potem šele se bodo mogle poslati kakor omenjeno v predstojem odstavku. In da bo z ozirom na povedano

preteklo še nekaj mesecev, in da bo treba še čakati in čakati, naj si je komu ljubo ali ne, in zakaj čakati, bo zdaj vsakomur jasno. —

Pri tej priliki moramo še na nekaj opozoriti prizadete, oziroma jih prav najno svoriti v njihov lastnem interesu. Iz zgoraj navedenega je zdaj pač vsakomur jasno, kako cela stvar stoji in kako bo treba vsakomur ravnati, kadar pride čis. Prigodilo pa se je, da so ljudje tukaj v Sloveniji dobili iz Amerike dopise v angleškem jeziku glede teh zapuščin. In ti dopisi so prišli od agentov, ki se prizadevajo strankam ponujajo, da bodo oni postopali zanje v zadevi zapuščinskega denarja, to se pravi, da bodo oni vložili potrebne listine zanje in zanje dvignili denar, ki ga bodo potem, ko si bodo odračunali masne stroške za to uslugo, poslali stranki semkaj v Slovenijo. Hkratu že kar prilagajo za to potrebno pooblastilo, češ, da naj ga stranka samo podpiše.

Dasi je, mislimo, res pač odveč izgubljati vsako besedo o takih agentovskih dopisih — in to velja tudi, če bi bili pisani v našem jeziku! — moramo vseeno svariti ljudi, naj ne sedajo prav nobenemu agentu na limanice. Vsakomur je pač jasno kot beli dan, da ni mogoče dati prav nobenega pooblastila popolnoma tujemu človeku v daljnji deželi, ki ne vemo o njem drugega kakor njegovo ime. Pomisliti je treba že samo to, da ni po poštenem potu prišel od tega, da je izvedel iz državnega urada za tam ležeči denar, in stranko, ki ga ima dobiti. Če pomislimo, kako hoče ameriška vlada celo reč izpeljati, je čisto gotovo, da vlada ni poverila agenta s tem, ampak da je agent koga iz urada podkupil, da je izvedel podatke. Stranka, ki bi dala pooblastilo takemu agentu, bi mu morala plačati oziroma povrniti stroške, delo, in pa podkupnino, s pomočjo katere je dobil podatke iz državnega urada. Ni treba še poudarjati, da je potemtakem posredovanje takega agenta silno draga reč, pa nezanesljiva, in bo še več veljala, kakor pot, ki jo želi in priporoča ameriška vlada. Ti-le agentje računajo namreč še z neko drugo resnico. Recimo, da zaračuna stranki za svojo uslugo 50 dolarjev, kar bi bilo najmanj zanj. Gotovo pa bi si zdaj, ko je tudi v Ameriki draginja, zaračunali še več. Vpraša pa se: Kdo se bo pa potem tožaril z njim od tukaj? Vsakdo bo pač rajši pustil celo reč pri miru, pa škripal z zobmi, ker se je dal opehariti od preračunajočega agenta. Koliko bi navsezadnje prejela stranka, ki ima dobiti zapuščino 250 dolarjev ali 100, kakoršnih je tudi mnogo, si lahko vsakdo sam na prste izračuna!

In zaradi tega je nujno treba, da se vsakdo, ki ima dobiti zapuščinski itd. denar iz Amerike, ravna natančno po zgoraj omenjenem, ki je v polnem soglasju z uradnimi amerišskimi zahtevami in navodili, in pa po tem, kar se bo ob svojem času še razglasilo v tej zadevi.

Sodišče in policija.

s Poizkušeni vlom v Toplicah pri Zagorju. Ponoči na 29. m. m. ob pol 1. je slišal trgovec in posestnik Rihard Mihelčič v Toplicah pri Zagorju št. 34 sumljiv ropot pred njegovo prodajalno. Okolu 1. je slišal še močnejši ropot in to takrat, ko je storilec odtrgal latvo od zunanjih vrat prodajalne. Gospod Mihelčič je vstal in pogledal skozi okno in videl, da gre neki mož

srednje postave proti Toplicam. Čez pol ure se je vlomilec vrnil in zopet poizkušal vlomiti. Mihelčič ga je pa zopet slišal in ko je pogledal skozi okno, so bila vrata že na polovico odprta. Mihelčič je nato skozi okno dvakrat ustrelil in šel vrata prodajalne zapreti. Na cesti je videl stati kakih 40 korakov daleč nekega moža, ki je skočil čez cesto in se skril za brzojavni drog. Mihelčič je šel k njemu in ga vprašal, kaj dela. Neznanec je molčal, na ponovno vprašanje je šele odgovoril, da dela pri rudniku in je odšel, Mihelčič pa za njim in ga blizu rudniške centrale v Toplicah došel in zahteval v navzočnosti več delavcev, naj pove, kako se piše. Neznanec mu je pokazal nato rodbinski list, nakar je g. Mihelčič odšel domov. Neznanec je neki A. K., ki je bil že pri vojakih zaradi tatvine na 18 mesecev kaznovan in je doma iz Zg. Hriba pri Moravčah, izučen krojač, okolu 40—45 let star.

s Zločin izpuščene kaznenke. Jera Martinjak je prišla nekega dne med 7. in 8. uro zjutraj v stanovanje Barbare Ogri-sove na Javorniku št. 31 in je prekladala obleko visečo v kuhinji iz enega kraja v drugega in je ukradla Ogri-sovi žensko površno jopo vredno 500 kron in izginila z njo. Martinjakova je bila pred dvema mesecema izpuščena iz ženske kaznilnice v Begunjah.

s Tatvina v baraki. V baraki št. II. premikalnega kolodvora v Zalogu je bila ukradena Mariji Juvancičevi črna ženska suknja vredna 1000 kron. Tatova: dva sta bila, sta ukradla suknjo skozi okno Juvancičeve, ki je bila med izvršeno tatvino v sosednji sobi, je slišala šum in je šla gledat, kaj je. Videla je dva moža, ki sta nekaj nesla in je kričala za njima, nakar sta zbežala.

s Okradeni hlapec. Veleposestnik Adolf Gale iz Zg. Šiške št. 1 je naznanil orožniški postaji v Štepanji vasi, da je bilo njegovemu hlapcu Josipu Žumru iz zaklenjenega kovčka ukradeno 280 kron denarja in nova ameriška srajca, vredna 430 K. Med razpravo pri sodišču dne 21. oktobra 1920 je zapazil Žumer, da nosi ukradeno srajco Viktor Šircelj iz Javorja doma, stn-jujoč v Zeleni jami št. 147. Šircelj mu je rekel, da je kupil srajco za 45 kron od nekega delavca, ki je pa poizvedujočemu tit. naredniku Bizjaku odločno izjavil, da o srajci čisto nič ne ve. Gospod Bizjak je nato izsledil Šircelja in ga aretiral. Šircelj je priznal gospodu Bizjaku, da je res ukradel Žumru denar in srajco in da je kupil za ukradeni denar čevlje. Šircelja so orožniki izročili sodišču.

s Obsojena tatova. France Hrvatič z Brezovice in Jožef Sešek iz Bukovce sta ukradla Štefanu Koviču iz Dola iz zaklenjene hiše dne 21. majnika letos raznega blaga, vrednega 2026 kron, dne 12. majnika Mariji Marn v Zg. Senici 800 kron vrednega perila. Jožef Sešek je dalje ukradel Alojziju Letnarju 11 šip vrednih 220 kron; Franc Hrvatič je pa poveril Simonu Japlju dva bakrena kotla, katere mu je izvalil pod pretezo, da mu jih bo popravil. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo Hrvatiča na 9, Seška pa na 4 mesece težke ječe.

s Ukradeni trami. Ivani Čarmanovi, posestnici v Veliki čolnarski ulici št. 11, sta bila ukradena dva štirivogata 4 metre dolga in dva plošnata tudi 4 metre dolga trama, vredni skupaj 200 kron.

s Ukradeni nahrbtnik. Miha Draksler iz Gorenje vasi je nagovoril Janeza Moč-

leko. Deželno sodišče v Ljubljani je prisodilo vsakemu po 2 meseca težke ječe, poostrene s trdim ležiščem na 14 dni. nika iz Jarš, naj ukrade Cilki Bob iz Podgorja nahrbtnik z obleko. Močnik je ubogal Drakslerja in mu izročil ukradeno obleko.

s Pretep v tovarniški restavraciji v Vevčah. V tovarniški restavraciji v Vevčah je ob pol 21. začel zabavljati Ivan Erbežnik čez Jakoba Bitenca; Rudolf Arko je pa zbadal Erbežnika, kar je tega tako ujezilo, da je zagrabil namizno solnico in jo vrget v Arkota. Bitenc je nato odšel iz gostilne, sledili so mu Ivan Erbežnik, Franc Tome in Rudolf Gostinčar. Gostinčar in Tome sta vzela Bitencu revolver, Erbežnik ga je pa udaril z nekim trdim predmetom po desnem očesu in ga poškodoval.

s Okradeni delavec. Mescu Matiji, stolarju v Gameljnih, so bili ukradeni 450 kron vredni čevlji iz rjavega usnja in 380 kron. Policija je izsledila tatu in ga izročila sodišču.

s Nevaren tat prijet. Na Marijinem trgu je aretirani nadstražnik Jenko Franca Wolfa iz Kočevske dežele, ker je ustavljal ljudi in beračil. Ko je zaslišaval g. revirni nadzornik Ljubič Wolfa in mu povedal, da je osumljen več tatvin, izvedenih v konzervni tovarni na Vrhniki, je Wolf priznal, da je na Vrhniki kradel in da je meseca junija letos vlomil v neki gostilni v Florjanski ulici v kovček in odnesel več denarja in drugih reči. Wolfa, ki je bil že 26 krat predkaznovan, so izročili deželnemu sodišču v Ljubljani.

s Okradena gospa. Soprog pekovskega mojstra v Rožni dolini Mariji Belc je bilo ukradenega več perila in obleke v vrednosti 650 kron.

s Izsledena tatova kolesa. Detektiva Anton Pavlič in Franc Močan sta aretirala Vincenca Hrovata iz Moravč, kateri je priznal, da je s pomočjo Franca Luznarja iz Trsta ukradel iz železniškega voza s tira pri Kolinski tovarni kolo in 6 zaves za okna. Hrvat in Luznar sta bila izročena sodišču.

Zemljevid kraljevine SHS v velikosti 45 x 50 cm v merilu 1 : 250.000 v več barvah je izdalo Društvo slovenskih profesorjev v Ljubljani in je izšel v zalogi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani. Cena mu je 8 K 40 vin.

Zemljevid slovenskih dežela in Istre je izšel istotako v zalogi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani. Cena je ista 8 K 40 vin. za izvod. Tudi izvršitev in oblika je ista, kakor pri zemljevidu Kraljevine SHS. Merilo 1 : 750.000.

Oba zemljevida je zelo skrbno in natančno narisal inženir V. Novak, društvo slovenskih profesorjev pa je poleg geografskih ozirov skrbelo tudi za pristno narodno nomenklaturu.

Oba zemljevida sta torej prvo domače delo na tem polju in si jih bo omislil vsak, ki je spoznal njihovo originalnost.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.					
Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Pastrom. d. l. v C	Nebo, vetrni	Umravnje v mm
2. 11. 21 h	739.2	0.1	1.2	obl.	—
2. 11. 7 h	739.1	0.5	0.6	obl. z.	—
3. 11. 14 h	738.4	2.1	0.7	obl. z.	—

Dežnik iz. ubijen. — Na vseh svetovnih tokovih dan je bil v jutranjem vlaknu na progi Ljubljana — Trbiž pozabljen svilen, damski dežnik. Pošteni nadzornik naj ga proti dobri nagradi izroči v upravnistvu časopisa.

Dražba premičnin 9. t. m. popoldne ob 3. v Prečni ulici 6, dvorišče, obleka, zlatna, namizna srebrnina, lutje (lat. nem. biblija, stari tisk, noveše slovstvo) lovska dvocevka itd.

Proda se dobro ohranjen, in takoj vporabljen akumulator s 25 več. žarnico in Eisemann-ov magnet. Poizve se v Sp. Šiški, Gospodarska cesta 91, v prodajalni. 4475

Elegantna knjižnica, detni plašč za damo ali go-spoda, zlati uhani se proda. Naslov pove uprava lista pod št. 4490.

Posrežkinja za čas od 1—4 popoldne se išče. — Prisojna ulica št. 3, I. nastr. vrata št. 4. 4479

Peč „Fortuna“ s 3 m cevni skoraj nova, pripravna za vsako stanovanje, ali pisarno se ceno proda. Vprašati pri hišnici. Pražakova ulica 10.

Več perila, ženske moške in obleke se proda po pravni ceni. Židovska steza št. 1 III. nad. 4487

Klavir se dobro ohranjen se proda. Več se poizve Stožice št. 27. 4488

Prodasta se dve kozi ceno v Spodnji Šiški Železniška ulica št. 223. 4489

Učenca s primerno šolsko oprejo sprejme takoj A. Sušnik, železnica, Ljubljana, Zaloška c. 21. 4486

Novi „aleau-voz“ se odda. Ponudbe pod „HR“ na upravo „SLOVENEČ“ 4571

Lovska ps. ca in 5 psičkov je naprodaj v župnišču LOM posta TRŽIC na Gorenjskem. 4467

Trgovino na prometnem kraju vzamem v našem event. kupim. Po-nudbe pod -November 1920 poštno ležeče Šošanj. 4462

Dober zaslužek!

Več kolporterjev za razprodajo »Slovenca« in »Večernega lista« po Ljubljani za dobra mesta se sprejme. Vpraša se pri kolportážnem oddelku, Poljanski nasip št. 2, levo.

Klišarna!

Jugoslovanske tiskarne

v Ljubljani

izdeluje vse vrste **klišejev** po slikah, perorisih, risbah, rokopisih in fotografijah za eno in večbarvni tisk. —: Klišaje dobavlja za vsak tisk od preproste do najfinejše vrste.

Raster za časopise, revije in reprodukcije umetniških slik, eno- ali večbarvnih.

EDINO podjetje te vrste v Sloveniji!

Žalostni naznanjamo, da je preminul naš presrčno ljubljani sin, oz. brat in nečak, gospod

Tonček Morič

po kratki in mučni bolezni bogu vdano v starosti 24. let.

Jesenice, dne 24. oktobra 1920.

Ignacij in Marija Morič

Nacek in Francelj stariši, Rozika in Ivanka brata, sestri.

Zahvala.

Za vse izraze sočutja ob smrti našega preljubega sina oz. brata in nečaka, gospoda

Tončka Moriča

kakor tudi za časteče spremstvo ranjcega na njegovem zadnjem potu izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

Jesenice, dne 2. novembra 1920.

Rodbina Morič.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.
FOTOGRAFSKI ATELJEI:
Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, L. Ljublj. javno skladiš., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.
KNJIGARNE
Jugoslav. knjižarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopitarjeva ulica št. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI
Götel Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
Hribar Rozi, Rimska cesta št. 6.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.
TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.
RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.
STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
SPEDICIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
Pakič Ivan, Stari trg št. 20.

TRGOV. Z DEZN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.
Erjavec & Turk pri »zlati lopati«, Valvazorjev trg št. 7.
Sušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.
Zalta & Zilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)
ZALOGA POHISTVA.
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Prodajo se!

Železni deli za vodno kolo kompletno in sicer: 1 vreteno, 1 zamašnjak (Schwung-rad), 2 zobni kolesi, predležje, ležišče in jermenica. Preblijna teža 3000 kg. Pojasnila daje: Stebi in Trječ, strojno in elektrotehnično podjetje v Ljubljani Resljeva cesta št. 4. 4999

Širite „Slovenca“!

Samo nekaj dni kupujem

umetne zobe

po visokih cenah. — F. Karner, Hotel Wilson soba 12, Ljubljana, Sv. Petra c.

Kupujem

po najvišjih cenah hlode, rezan in tesan jelov kakor trd les, ter drva za kurivo. Ponudbe z navedbo cen franco vagon Ljubljana.

Prodajam na debelo in na drobno.

Fran Suštar

Iesna trgovina Ljubljana Dolenjska cesta 12.

Izveleček iz voznega reda.

Odhod iz Ljubljane:									
proti Jesenicam	8:00	8:38	10:20	17:50					
proti Kamniku	8:00	8:38	10:20	17:50					
proti Novogumenu	8:00	8:38	10:20	17:50					
proti Zidanemu mostu	8:00	8:38	10:20	17:50					
proti Logatcu	8:00	8:38	10:20	17:50					
proti Vrhniki	8:00	8:38	10:20	17:50					
Prihod v Ljubljano:									
iz Jesenic	7:10	10:28	19:06						
iz Kamnika	7:10	10:28	19:06						
iz Novogumenu	7:10	10:28	19:06						
iz Zidanega mostu	7:10	10:28	19:06						
iz Logatca	7:10	10:28	19:06						
iz Vrhnike	7:10	10:28	19:06						

Dobelo tiskane številke pomenijo brzovlak.

Inserirajte v „Slovenca“!

M. Kuštrin, Ljubljana — Maribor

Dunajska cesta 20 - Podr. Jurčičeva ul. 9

priporoča pnevmatiko, avto-kolesa ter vsake vrste gumijevih predmetov, izolirane žice za električno napeljavo, golo, bakreno žico, elektrotehnični material po najnižjih cenah.
Telefon št. 470.

Vabilo

na subskripcijo delnic

Kolinske tovarne kavinih primesi, trg. del. podjetje v Pragi.

Glasom občnega zbora delničarjev od 5. julija 1920. in državnega odobrenja se delniška glavica Kč. 12.000.000— z izdajo 30.000 na ime se glasečih, popolnoma in v gotovini izplačanih delnic lit. B po Kč. 200— nom., zviša na Kč. 18.000.000— Na podlagi tega si dovoli upravni svet vabiti gosp. delničarje na subskripcijo delnic pod sledečimi pogoji.

1. Subskripcijska doba začne 26. oktobra in konča 13. novembra 1920.
2. Na eno delnico lit. A po Kč. 400— nom. ali na 2 delnici lit. B po Kč. 200— nom. pripade ena nova delnica na Kč. 200— nom. se glaseča. Delničarji ki se udeležijo subskripcije, naj pri enem izmed subskripcijskih mest predložijo pri subskripciji svoje stare delnice brez kuponskih pol, ki se po označbi o izvršeni subskripciji takoj vrnejo. Na drugi strani priglasi je treba zaznamovati številke predloženih delnic v aritmetičnem redu.
3. Subskripcijska cena za dosežanje delničarje je Kč. 620— in je v celotnem znesku plačljiva takoj pri subskripciji.
4. Nove delnice imajo delež na dobičku z dnem 1. julija 1920. začenši.
5. Glede delnic ki bi na podlagi prednostne pravice ne bile subskribirane, si pridržuje upravni svet dodatni sklep.
6. Izkupiček dosežen med nominalno ceno (ažijo) pripade rezervnemu fondu.
7. Subskripcijska mesta so: Živnostenska banka v Pragi, Češka banka v Pragi in vse podružnice teh dveh zavodov, Občodni učni zavod v Pragi, Marijska 32 in pri blagajnah naših zavodov, v Ljubljani pri blagajni Kolinske tovarne.

Praga, 20. oktobra 1920.

Kolinska tovarna kavinih primesi

trg. del. podjetje v Pragi.

Emil Placek i. r.

predsednik upravnega sveta.

Kolinska tovarna kavinih primesi trg. del. podjetje v Pragi.

Vsled sklepa občnega zbora z dne 18. oktobra 1920 se je določila dividenda za upravno leto 1919/20 za delnice Lit. A št. 1 do 5.000 Kč. 100— Lit. B. št. 5.000 do 35.000, Kč. 50— in št. 35.000 do 55.000 Kč. 25—.

Dividenda se izplačuje proti predložitvi dotičnega kupona pri blagajni Kolinske tovarne v Ljubljani in vseh naših zavodih.

Praga, 20. oktobra 1920.

Emil Placek i. r.

predsednik upravnega sveta.

Angleški komisar plebiscitne komisije v Celovcu

prodaja

7 osebnih avtomobilov in 2 tovorna
avtomobila ter 8 motornih koles

in sicer:

- 2 limuzeni tipa Talbot-Darracq, V. 20. 16 HP., modro pobarvani, šest sedežni, samopogon in električne svetilke C. A. V. — Nikljasta oprema, prevlečena pnevmatika. — Popolni z ognjegasnno pripravo, orodjem, nadomestnim kolesom, pnevmatiko, cevmi itd. — V popolnem stanju za vožnjo. — Kakor novi.
- 2 odprta izletna (touring) vozova tipa Talbot-Darracq, V. 20. — 16 HP., 5 sedežev. — Samopogon, električne svetilke C. A. V. — Nikljasta oprema, modro barvana. — Popolna z ognjegasnno pripravo, nadomestnim kolesom, orodjem, pnevmatiko, cevmi itd. — V popolnem stanju.
- 8 motornih koles znamke Triumph. 3 1/2 HP. — Popolne z orodjem, nadomestno pnevmatiko, zaklopkami itd. — V dobrem stanju.
- Nadomestna pnevmatika, cevke itd. za tip Talbot-Darracq V. 20. — 16 H. P. in nadomestna pnevmatika, cevi itd. za vozove znamke Fiat, Model 2, 15 do 20 HP. in za tovarne vozove znamko Fiat, 15 Ter., 25 HP. skupaj z nadomestnimi deli itd. za vse tri oglašene tipe.
- 3 odprti izletni (touring) vozovi znamke Fiat, model 2, 15—20 HP., barvani 1 zeleno, 1 sivo in 1 belo. — V popolnem stanju za vožnjo, kompletni s Fiatovo električno razsvetljavo, nadomestnim kolesom, pnevmatiko, cevmi, ognjegasnno pripravo, orodjem, obrabo proti vetru, streho itd.
- 2 tovarna vozova znamke Fiat, model 15 Ter., 35 HP. — Popolna s streho, nadomestnim kolesom, ognjegasnno pripravo, generatorjem, svetilkami, orodjem itd. — V popolnem stanju.

Avtomobili in motorna kolesa so vsakomur na vpogled dne 4., 5. in 6. novembra. Sprejemanje ofertov se zaključuje dne 8. novembra. Ponudbe morajo biti napravljene samo v sterlingih ali francoskih frankih.

Zopet pričnemo
vsako sredo in soboto
prodajati po
brez konkurenčnih cenah
trpežno češko volneno

SUKNO

in drugo manufakturno blago.
Po pošti razpošiljamo vsaki dan.
Zahtevajte cenik!

Podjetje tkanin „HERMES“ Brata Vokač

v Ljubljani, Selenburgova ulica 5 v I. nadstropju nasproti glavne pošte.